

Turkish Journal of Education, prepared exclusively by professionals, is a refereed journal publishing original manuscripts in the field of education.

October, 2015

"Green Valley-Beytepe", Ankara, Türkiye- Hakan Tüzün, 2015

Volume 4 Issue 4 Content

Authors	Article	Extended Summary	Pages
Sevilay Aydemir	Lisansüstü öğrencilerinin lisansüstü eğitimi almaya ilişkin görüşleri	Graduate students views of related taking graduate education	4-16
Abdurrahman Boran Erkan Hasan Atalmış Ebubekir Sağır	Özel öğretim kurs merkezi öğretmenleri ve çalışma koşulları	Private tutoring center teachers and their working conditions	17-29
Hüseyin Es Nurhan Öztürk Geren Esra Bozkurt Altan	Science, Art and Sports School at Sinop Children's University: Its Effects on Children's Perceptions	Öğrencilerde Bıraktığı Etkilerle Sinop Çocuk Üniversitesi'nde Bilim, Sanat ve Spor Okulu	30-44

Editor in Chief

Prof.Dr. Selahiddin Öğülmüş

Executive Editors

Assist.Prof.Dr. Ümran Betül Cebesoy (Uşak University)

Field Editors

Art Education Sanat Eğitimi	Prof.Dr. Adnan Tepecik (Başkent University)
Computer Education and Instructional Technology Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi	Assoc.Prof.Dr. Hakan Tüzün (Hacettepe University)
Curriculum Development in Education Eğitimde Program Geliştirme	Assist.Prof.Dr. Cem Babadoğan (Ankara University)
Education Management Eğitim Yönetimi	Prof.Dr. Niyazi Can (Kahramanmaraş Sütçüimam University) Assoc.Prof.Dr. İzzet Döş (Kahramanmaraş Sütçüimam University)
Engineering Education Mühendislik Eğitimi	Prof.Dr. Kurt Becker (Utah State University) Assoc.Prof.Dr. Mehmet Tekerek (Kahramanmaraş Sütçüimam University)
Foreign Languages Education Yabancı Diller Eğitimi	Assist.Prof.Dr. Ekaterina Arshavskaya (Utah State University) Dr. Yasemin Yelbay Yılmaz (Hacettepe University)
Philosophy and Related Fields Education Felsefe Grubu Eğitimi	Assoc.Prof.Dr. Mehmet Ali Dombaycı (Gazi University)
Physical Education and Sport Beden Eğitimi ve Spor	Prof.Dr. Mehmet Günay (Gazi University)
Mathematics Education Matematik Eğitimi	Prof.Dr. Safure Bulut (Middle East Technical University)
Measurement and Evaluation in Education Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme	Assist. Prof.Dr. Erkan Hasan Atalmış (Kahramanmaraş Sütçüimam University)
Science Education Fen Eğitimi	Prof.Dr. Bayram Coştu (Yıldız Technical University) Assoc.Prof.Dr. Pavol Prokop (Trnava University)
Social Sciences Education Sosyal Alanlar Eğitimi	Assoc.Prof.Dr. Adem Öcal (Gazi University) Assoc.Prof.Dr. Süleyman Yiğittir (MoNE of Turkey)
STEM Education FeTeMM Eğitimi	Assoc.Prof.Dr. M.Sencer Corlu (İhsan Doğramacı Bilkent University)
Special Education Özel Eğitim	Assoc.Prof.Dr. Selahattin Avcıoğlu (Necmettin Erbakan University)
Teacher Training Öğretmen Yetiştirme	Assoc.Prof.Dr. Kadir Bilen (Akdeniz University)
Psychological Counseling and Guidance Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik	Assist.Prof.Dr. Ramin Aliyev (Hasan Kalyoncu University)
Technology Education Teknoloji Eğitimi	Prof.Dr. Edward Reeve (Utah State University) Assoc.Prof.Dr. Abdullah Togay (Gazi University)
Turkish Language Education Türkçe Eğitimi	Assoc.Prof.Dr. Kasım Yıldırım (Muğla Sıtkı Koçman University)

Proof Reading

English Language Erika Végh (St. Norbert School of Order of Canons Regular of Prémontré)

Dr. Ümran Betül Cebesoy
Dr. Selahattin Avcıaroğlu
Dr. Bülent Döş
Dr. Kaya Yıldız
Dr. Cemalettin Ayas
Dr. Serhat Ercan
Dr. Kadir Bilen

Education Source
(Since January 2013)

DOAJ DIRECTORY OF
OPEN ACCESS
JOURNALS

Lisansüstü öğrencilerinin lisansüstü eğitimi almaya ilişkin görüşleri

Sevilay Aydemir

Gazi Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Ankara, Türkiye, sevilayaydemir84@gmail.com

Şefika Sümeyye Çam

Gazi Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Ankara, Türkiye, sumeyyesubay@gmail.com

ÖZ

Öğrenciler lisans eğitimini tamamladıktan sonra çeşitli amaç ve beklentilerle gerekli koşulları sağlayıp, bir lisansüstü programa başvururlar. Bu süreçte öğrenciler, alanlarında kendilerini sürekli geliştirmeleri gerektiği, zaman zaman uykusuz, huzursuz, hatta bir süre toplumdan ve yakın çevreden koparak, yoğun araştırmalar ve çalışmalar yapmaktadırlar. Bu çalışmada öğrencilerin daha az çalışmak, daha az düşünüp huzurlu olmak yerine; bu yoğun ve uzun sürece katılmayı neden istedikleri araştırılmıştır. Araştırma sorularına yanıt bulmak için nitel araştırma türlerinden vaka çalışması kullanılmıştır. Çalışma grubunda 10 lisansüstü öğrencisi yer almaktadır. Örneklem, amaçlı örnekleme yöntemlerinden maksimum çeşitlilik örnekleme yöntemi kullanılarak oluşturulmuştur. Veriler, araştırmacılar tarafından hazırlanan ve beş sorudan oluşan yapılandırılmış görüşme formuyla toplanmıştır. Elde edilen veriler içerik analizi yöntemi ile çözümlenmiştir. Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara göre; öğrencilerin çoğu lisansüstü eğitimi akademik kariyer için tercih etmişlerdir. Bu kapsamda kendi alanlarında yetkin ve etkili olmak, toplum içinde saygınlık kazanmak yönünde beklentilerinin oldukları tespit edilmiştir. Ortaya çıkan bulgulara göre bireylerin bilimsel çalışmalara yönlendirilmesine yönelik öneriler ileri sürülmüştür.

Anahtar
Kelimeler

Lisansüstü eğitim, lisansüstü öğrenciler, lisansüstü eğitimden beklentiler.

Graduate students views of related taking graduate education

ABSTRACT Students completing undergraduate studies apply to graduate programs by providing necessary conditions with various goals and expectations. In this process, as the students need to develop themselves continuously, they focus on research intensively, become occasionally sleepless, restless and even detached from society and environment. In this research it was investigated why the students want to participate in this intensive and long process instead of being relaxed with less work. The case study, one of qualitative research methods, was used to answer research questions. 10 master and PhD students are included in the sample. The sample was chosen by maximum variation sampling method, one of the purposive sampling methods. Data was collected with structured interview form consisting of five questions. The data was analyzed by content analysis. According to the findings, most of the students prefer the graduate education for an academic career. Their expectations have been identified as being competent and effective in their areas and gaining respect in the community. Lastly, some recommendations have been proposed for future studies.

Keywords

Graduate education, Graduate students, Expectation from graduating education.

EXTENDED SUMMARY

Some students graduate from college and apply to a master or PhD education by providing necessary conditions with various goals and expectations. In this process, as the students need to develop themselves continuously, they focus on research intensively, being occasionally sleepless, restless and even detached from society and environment. In this research it was investigated why the students want to participate in this intensive and long process instead of being relaxed with less work.

The purpose of this study is that determining why students have graduate study and what their expectation are about the graduate education. For this purpose, students' views are taken based on 5 questions.

- a. What are the graduate student's opinions about functions of graduate education?
- b. Which factors have been effect to graduate students in demanding to graduate education?
- c. What is the role of graduate education on graduate students' expectations of future goals and what they think about contribution of graduate education?
- d. What are the graduate students' opinions about the program which they study on?
- e. What are graduated student's expectations towards graduate education?

To find answer of the questions qualitative method was used. The case study, one of qualitative research methods was used in this study. The study was carried out with 10 graduate students which study in 2011-2012 academic year. The sampling group was selected with maximum diversity sampling which is a type of purposive sampling. 4 of 10 (40 %) graduate student was PhD students, 6 of 10 (60 %) graduate student was master students.

Data were collected using a structured questionnaire prepared by the researchers. Literature on the subject was examined to create interview form and a faculty member from educational administration department gave opinion and made suggestions about the interview form. The interview form consists of 5 open-ended questions. Interviews are carried out face to face with the graduate students and took about twenty minutes. The interview was recorded with the consent of the students then these records are put on paper. Written form was confirmed by the interviewees in terms of accuracy.

Categorical analysis, which is a content analysis method was used to analyze the data. Written data are coded and combined under the sub-themes. Then, the sub-themes were identified under the main themes and relationships between themes were determined. Also, to ensure the reliability of data analysis, the data were coded by expert in the field. This formula was applied to ensure reliability: $\text{Reliability} = \frac{\text{Consensus}}{\text{Consensus} + \text{Dissidence}} \times 100$. Correspondence percentage of coding was calculated as 77 %.

Validity in qualitative research, what is the right level of research results and research on the suitability of the general framework; the reliability of research, the results of research to be separate bias and errors.

In this context, the following measures have been taken to improve the reliability and validity of the study;

- a. In order to increase the internal validity of the study, participants' statements were made written after the interview. Then revisions of these texts were provided. And the data obtained in the interview process reflect the real situation aimed during the interview. Content analysis data were also revised several times.
- b. In order to increase the external validity of the study, the research process are explained in detail.
- c. To increase the reliability of the study interior the findings emerging from the content analysis tries to explain without review.
- d. In order to increase the reliability of the research the research process is presented in detail. The obtained data encodings are kept by the researcher in case they can be studied again.

Consequently, as to students' views on the function of post-graduate education; tendency of individuals to scientific research, they aim to become qualified individuals and gain different perspectives.

Most of the students demand graduate education to improve themselves. Also, factors such as passion about learning research affect them to have graduate education. The vast majority of students are required to have graduate education to be an academic personal as well. For these reasons, they have some expectations from graduate education. Lastly, the students' expectations about graduate education are being competent and effective in their areas.

For the benefit of graduate education, education and research need to be adopted by students. In this direction, future studies can be made. For this, a graduate education curriculum should be developed with students ideas. In addition, in order to enjoy this long process, various methods should be used. For example; student-advisor solidarity should be achieved. Students should decide their way of study to improve themselves.

GİRİŞ

Bireylerin lisans eğitimi alarak sahip olduğu bilgiler çağın belli bir kısmına cevap verebilecek düzeydedir. Artarak ilerleyen bilgi, gelişen teknoloji ve buna paralel olarak değişen dünyaya bireylerin uyum sağlayabilmesi, değişmelerin ve gelişmelerin öncüsü olabilmesi için; sahip oldukları bilgiyi devamlı güncellemeleri ve öğrenmeye istekli hale gelmeleri gerekmektedir. Dolayısıyla bireylerin sadece lisans eğitimiyle sahip olduğu bilgiyi ömür boyu kullanması olanaksızdır (Karakütük, 2001; Varış, 1972).

Lisans eğitiminden sonra bireyin kendini daha çok geliştirip topluma katkısının artması adına üniversiteler lisansüstü eğitimi gerçekleştirmektedirler. Bilime katkıda bulunmak, teknolojinin ilerlemesini sağlamak, ülkede yaşanan problemlere bilimsel bir bakış açısıyla çözüm üretebilmeyi hedefleyen lisansüstü eğitim ile nitelikli insan gücü oluşturulması esas alınmaktadır (Köksalan, 1999). Lisansüstü eğitim ile topluma katkı sağlayan bilim insanı ve öğretim üyeleri yetiştirilmektedir. Çeşitli alanlarda yetişen bilim insanları ve öğretim üyeleri gelecek nesillerin şekillenmesinde büyük rol oynadıkları için lisansüstü eğitim kalitesinin yüksek psiko-sosyal ve bilimsel yarar sağlayacak şekilde olması gerekir (Karayalçın, 1998).

Bireylerin isteklerini esas alan lisansüstü eğitim ile Türkiye'deki öğretmenlerin % 7'si eğitim alarak mezun olmuşlardır. Diğer ülkelere bakıldığında ise bu oranın; Avusturya'da %59, Belçika'da % 84, Polonya'da % 94, Slovakya'da % 96 olduğu görülmektedir (MEB, 2010). Arada oldukça büyük bir fark görülmektedir. Bu oranın ülkemizde de artırılması adına Milli Eğitim Bakanlığı tarafından da çeşitli uygulamalar ile lisansüstü eğitim programlarına teşvik arttırılmaya çalışılmaktadır. Buna rağmen yeterli düzeyde lisansüstü eğitimin sağlanamaması, mevcutların da yeterli uygulamaları gerçekleştirememeleri bir problem olarak görülmektedir. Bu noktada öncelikle öğrencilerin istek ve beklentilerine yönelik bir eksikliğin söz konusu olduğu düşünülebilir.

Bu problem kapsamında araştırmada lisansüstü eğitim gören öğrencilerin neden lisansüstü eğitim almak istediklerini ve bu eğitimden beklentilerini, onların görüşleri doğrultusunda belirlenmiştir. Bu amaca yönelik şu sorulara cevap aranmıştır;

- Lisansüstü öğrencilerinin lisansüstü eğitimin işlevine yönelik görüşleri nelerdir?
- Lisansüstü öğrencilerinin lisansüstü eğitimi talep etmelerinde hangi faktörler etkileyici olmuştur?
- Lisansüstü öğrencilerinin gelecekle ilgili hedeflerinde aldıkları lisansüstü eğitimin yeri nedir ve öğrenciler lisansüstü eğitimin kendilerine hangi yönde katkılarının olacağını düşünmektedirler?
- Lisansüstü öğrencilerinin öğrenim görmekte olduğu programla ilgili düşünceleri nelerdir?
- Lisansüstü öğrencilerinin lisansüstü eğitimden beklentileri nelerdir?

Gömlüksiz ve Yıldırım'ın (2013) çalışmalarına göre, lisansüstü öğrencilerinin aldıkları eğitimden beklentileri öncelikle kariyer sahibi olmak, alanlarında kendilerini geliştirmek ve akademik yeterliğe sahip olmaktır. Yapılan bu çalışmada öğrencilerin beklentilerinin kısmen karşılandığı ileri sürülmüştür. Ören, Yılmaz ve Güçlü (2014) de öğretmen adaylarının aynı nedenlerden dolayı lisansüstü eğitim yapmak istediklerini ortaya koymuşlardır. Golde ve Dore (2001) ise doktora öğrencilerinin doktora eğitiminden beklentileri üzerine bir çalışma yapmışlardır. Buna göre öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun akademik bir yaşantıya sahip olmak yani akademik kariyer yapmak için bu süreci yaşamak istediklerini belirlemişlerdir. Maddi beklentiler, statü kazanmak ve sosyal yaşantıyı hareketlendirmek gibi isteklerle ise karşılaşmadığı vurgulanmıştır. Yapılan birçok çalışmada öğrencilerin akademik kariyer odaklı lisansüstü eğitimi aldıkları görülmekteyken Gemme ve Gingras'ın (2012) çalışmasında akademik kariyer yapma isteğinin altında yatan sebeplere inilmiş ve üniversite-endüstri-hükümet ilişkilerinde aktif rol oynama boyutu ortaya çıkmıştır. Bu çalışmaya göre ise öğrencilerin daha çok iş olanağına sahip olmak ve toplumsal statülerini yükseltmek için lisansüstü eğitim almak istediklerini, bu anlamda gerekli beceri ve donanımla mezun olmayı bekledikleri belirlenmiştir.

Yapılan araştırmalara bakıldığında, lisansüstü eğitim yapma nedenleri bazı çalışmalarla ortaya konmuştur. Fakat daha derinlemesine bilgi toplanması adına öğrencilerin kapsamlı görüşleri alınmamıştır. Lisansüstü eğitimin amacına hizmet edebilmesi adına öncelikle öğrencilerin bu eğitimi almak isteme nedenleri ve beklentilerinin karşılanması önemlidir. Çünkü birçok kurumda olduğu gibi çalışanların ya da öğrencilerin beklentilerinin karşılanmaması, bu kişilerin ilgili eğitim kurumunun amaçlarını tam anlamıyla bilmemeleri gibi nedenler çeşitli sorunlara neden olmaktadır. Bu gibi detayların irdelenmesi önemli görülmektedir.

Lisansüstü Eğitim

Lisans eğitimi lisansüstü eğitimden oldukça farklıdır. Çünkü lisans düzeyindeki öğrenciler alanlarıyla ilgili konulara yüzeysel yaklaşırken, lisansüstü öğrencileri derinlemesine bilgiyle tanışır ve yaşam boyu öğrenme sürecinin bir parçası haline gelir (Rosovsky, 1996).

Lisansüstü eğitim; bireylerin bir alanda derinlemesine çalışmalar yapmasını sağlayan, aynı zamanda da araştırmaları ve çalışmalarlarıyla bilginin ilerlemesine katkı sağlayacak, toplumun değişme ve yenileşme ihtiyacını karşılayacak, nitelikli ihtisas gücünü yetiştirmeyi amaç edinen bir süreç ve bir eğitim faaliyetidir (Varış, 1972).

Lisansüstü eğitim; yüksek lisans programları (tezsiz, tezli), doktora ve sanatta yeterlilik programlarından oluşmaktadır. Tezsiz yüksek lisans programında öğrencilere mesleki alanlarında derin bilgi kazandırılarak, bu bilgileri nasıl uygulayacağı gösterilirken; tezli yüksek lisans programında öğrencilere bilimsel araştırma yaparak ulaştığı bilgileri değerlendirme ve yorumlama becerisi kazandırılması amaçlanmaktadır (RG-01.07.1996-22683). Doktora programlarının amacı ise; bireylere bağımsız araştırma becerisi kazandırmak, alanlarında özgün çalışmalar yapabilmelerini sağlamak, olaylara daha geniş bir perspektiften bakarak, derinlemesine inceleme ve yorumlama yeteneği kazandırmaktır (Tosun, 1997).

Türkiye’de, Lisansüstü Eğitim-Öğretim Yönetmeliğine göre, bir yüksek lisans öğrencisinin tez hazırlarken bilimsel araştırma yaparak bilgiye ulaşması, ulaşılan bilgiyi değerlendirmesi ve yorumlama yeteneğini kazanması amaçlanmaktadır. Doktora öğrencisinden ise bağımsız araştırma yapabilme yeteneği kazanarak yeni bir bilimsel yöntem geliştirmesi ya da bilineni rahatlıkla uygulaması beklenir (YOK, 2012).

Kişi mesleği ne olursa olsun toplumda üstüne aldığı görevi daha etkili bir şekilde yerine getirmek, genel kültürünü ve bilgisini artırmak amacıyla daha çok öğrenmeye ihtiyaç duyar. Bu bağlamda enformasyon ve iletişim teknolojisindeki hızla artan yenilikler yaşam boyu öğrenmeyi bir bağımlılık haline getirmiştir (Türker, 1997, s.21). Toplumsal sistemlerin nitelikli insan gücüne olan ihtiyacı bireylerin daha fazla ve daha nitelikli eğitim almalarını gerekli kılmıştır (Sağlam, 2007). Ayrıca günümüzde lisansüstü eğitimin kamu ve özel sektör alanlarında istihdam sağlamanın bir önkoşulu haline gelmesi, lisansüstü eğitim almaya yönelik talepleri de artırmıştır (Karaman ve Bakırcı, 2010).

Lisansüstü eğitim akademik yaşamın bir dönüm noktası ve başlangıcıdır (Smith, 2013). Öğrenciler bu süreçte, akademik açıdan pek çok deneyime sahip olmaktadır. Öğrencilerin lisansüstü eğitim sürecinde kazandığı her türlü deneyim onları hayal ettikleri akademik kariyere hazırlamaktadır (Gemme, 2005; Golde ve Dore, 2001).

Lisansüstü eğitimin işlevleri; eğitim-öğretim, araştırma-geliştirme, psiko-sosyal ve sosyo-ekonomik boyutlar olmak üzere toplam dört boyutta ele alınmaktadır. Eğitim-öğretim boyutu ile belirli amaçlar doğrultusunda kişiye bilgi, beceri ve tutum kazandırmak amaçlanmaktadır. Kişinin alanla ilgili yeni bilgileri öğrenme isteği ve kendini geliştirme isteği gibi etmenler bu kapsamda yer almaktadır. Araştırma-geliştirme boyutu kişinin akademik becerilerini geliştirip araştırma yapma yeteneğini arttırmaya yönelik unsurlar yer almaktadır. Kişilerin tez sürecinin rahat geçirebilmeleri için gerekli becerileri kazanma istekleri bu boyutta ele alınmaktadır. Psiko-sosyal boyutta kişinin çevreye uyumunun sağlanması, kendine güveninin artması gibi etmenler yer almaktadır. Sosyo-ekonomik boyutta ise kişinin yaşamını sürdürebilmesi için iş ve meslek kazanımına yönelik etmenler yer almaktadır (Erkılıç, 2007).

YÖNTEM

Araştırmanın Deseni

Bu araştırma lisansüstü öğrencilerinin lisansüstü eğitim alma nedenleri ve lisansüstü eğitimden beklentilerine yönelik düşüncelerini ve görüşlerini belirlemek amacıyla nitel araştırma paradigmasına göre yapılandırılmıştır. Nitel araştırmada araştırmacılar, bireylerin deneyimlerini nasıl yorumladıklarını ve anlamlandırdıklarını, kelimeleri ve anlamları nasıl inşa ettiklerini anlamaya çalışır (Merriam, 2014). Bu çalışmada, araştırmacının durum üzerinde çok az kontrolünün olduğu, gerçek yaşam bağlamında güncel bir olguya odaklanarak nasıl ve neden sorularını yönelttiği ve derinlemesine incelemeler yaptığı bir yöntem (Yin, 2009) olan vaka çalışması deseni kullanılmıştır. Araştırmada ele alınan durum, lisansüstü öğrencilerinin lisansüstü eğitimi alma nedenlerine ve lisansüstü eğitimden beklentilerine

ilişkin görüşleridir. Araştırmada bu durumun alt analiz birimlerini doktora programları ve yüksek lisans programları oluşturmaktadır.

Çalışma Grubu

Araştırma, 2011-2012 öğretim yılı bahar döneminde Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nde öğrenim gören 10 lisansüstü öğrencisi üzerinde yapılmıştır. Bu lisansüstü öğrencileri nitel araştırmalarla özdeşleşmiş amaçlı örnekleme yöntemlerinden maksimum çeşitlilik örnekleme tekniğiyle belirlenmiştir. Maksimum çeşitlilik örnekleme, araştırmacının seçtiği örnek olay için hiçbir çeşitlilik kalmayınca kadar örnek olay bulmaya çalıştığı bir yöntemdir (Neuman, 2007). Buna göre çalışma grubu belirlenirken lisansüstü öğrencilerinin öğrenim görmekte oldukları program ve lisansüstü dereceleri dikkate alınmıştır. Çalışmaya katılan lisansüstü öğrencilerinin 4'ü doktora öğrencisi, 6'sı yüksek lisans öğrencisidir. Çalışma grubunun özellikleri Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1. Çalışma Grubu ve Özellikleri

Öğrenci	Program	Cinsiyet	Bölümü	Mezun Olduğu Bölüm
EYTPE-1	Doktora	Erkek	Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi	Fen Bilgisi Öğretmenliği
EYTPE-2	Doktora	Erkek	Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi	Fizik Öğretmenliği
EPÖ-1	Doktora	Erkek	Eğitim Programları ve Öğretim	Matematik Öğretmenliği
EPÖ-2	Doktora	Kadın	Eğitim Programları ve Öğretim	Sınıf Öğretmenliği
EYTPE-3	Yüksek Lisans	Kadın	Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi	İngilizce Öğretmenliği
EPÖ-3	Yüksek Lisans	Kadın	Eğitim Programları ve Öğretim	İngilizce Öğretmenliği
EPÖ-4	Yüksek Lisans	Kadın	Eğitim Programları ve Öğretim	İngilizce Öğretmenliği
İMÖ-1	Yüksek Lisans	Erkek	İlköğretim Matematik Öğretmenliği	Matematik Öğretmenliği
İMÖ-2	Yüksek Lisans	Kadın	İlköğretim Matematik Öğretmenliği	Matematik Öğretmenliği
İFÖ-1	Yüksek Lisans	Kadın	İlköğretim Fen Bilgisi Öğretmenliği	Fen Bilgisi Öğretmenliği

Veri Toplama Aracı

Araştırmada veriler araştırmacı tarafından hazırlanan yapılandırılmış bir görüşme formu ile toplanmıştır. Görüşme formu hazırlanırken; öncelikle konuyla ilgili literatür incelenmiş ve eğitim yönetimi alanından bir öğretim üyesinin görüşü ve önerileri doğrultusunda formun gerekli düzenlemeleri yapılmıştır. Görüşme formu lisansüstü öğrencilerin lisansüstü eğitim alma nedenlerini ve lisansüstü eğitimden beklentilerini belirlemeye yönelik 5 açık uçlu sorudan oluşmaktadır. Görüşmeler lisansüstü öğrencilerle yüz yüze gerçekleştirilmiş olup, ortalama 20 dakika sürmüştür. Görüşme esnasında öğrencilerin de rızası alınarak ses kaydı yapılmış, daha sonra bu kayıtlar yazılı hale getirilmiştir. Yazılı hale getirilen kayıtlar, görüşme yapılan öğrencilerle yeniden görüşülerek, görüşlerinin doğru yansıtılıp yansıtılmadığına dair onayları alınmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırmada elde edilen verilerin çözümlenmesinde içerik analizi yöntemlerinden kategorisel analiz yöntemi kullanılmıştır. Kategorisel analiz yönteminde; yazılı veya sözlü ifadelerden elde edilen veriler kodlanarak sistematik bir şekilde sınıflandırılır ve veriler arasındaki ilişkiler ortaya çıkarılarak anlam oluşturulmaya çalışılır (Marvasti, 2004). Bu bağlamda ses kaydı yapılarak elde edilen veriler yazılı hale getirilmiştir. Sonra yazılı veriler kodlanarak, anlam benzerliğine göre alt temalar altında birleştirilmiş, daha sonra oluşturulan temalar ana temalar altında toplanmıştır. Son olarak verilerden yola çıkarak oluşturulan temalar arasındaki ilişkiler belirlenerek açıklanmaya çalışılmıştır. Ayrıca veri analizinin güvenilirliğini sağlamak için araştırmacı dışında veriler bir başka eğitim uzmanı tarafından da kodlanmıştır. Her iki araştırmacının yaptığı kodlamalar üzerinde Güvenirlik = Görüş Birliği / Görüş Birliği + Görüş Ayrılığı X 100 formülü (Miles ve Huberman'dan aktaran Merriam, 2014) uygulanmıştır. Yapılan iki kodlamanın uyum yüzdesi % 77 olarak hesaplanmıştır. Uyum yüzdesinin %70 veya üzerinde olması veri analizinin güvenilirliği açısından yeterli görülmektedir.

Geçerlik ve Güvenirlik

Nitel araştırmada geçerlik; araştırma sonuçlarının, ne düzeyde doğru olduğu ve araştırmanın genel çerçevesine uygunluğuyla ilgilidir; güvenirlik ise araştırma sonuçlarının önyargı ve hatalardan arınık olması, aynı zamanda da sonuçların farklı araştırmacılar tarafından tekrar edilebilmesi anlamına gelmektedir (Yin, 2009; McMillan, 2004). Bu bağlamda araştırmanın geçerliğini ve güvenilirliğini artırmak için şu önlemler alınmıştır;

- a. Araştırmanın iç geçerliğini artırmak amacıyla görüşme sonrası katılımcıların ifadeleri yazılı hale getirilmiş, daha sonra bu metinlerin katılımcıların gözden geçirmeleri sağlanmış ve ifadelerin doğru yansıtılıp yansıtılmadığına dair onayları alınmıştır. Ayrıca görüşme esnasında katılımcılara, görüşlerinin yalnızca bu araştırmada kullanılacağını ve kimliklerinin ifşa edilmeyeceğine dair güvence verilerek, görüşlerini samimi bir şekilde ifade etmeleri sağlanmaya çalışılmıştır. Bu doğrultuda görüşme sürecinde elde edilen verilerin gerçek durumu yansıtması amaçlanmıştır. Ayrıca içerik analizi yapılırken veriler birçok kez gözden geçirilmiş, verilerden yola çıkılarak oluşturulan alt temaların aralarındaki ilişkiler ve ana temaların birbiriyle ilişkisi kontrol edilmiş ve bir bütünlük sağlanmaya çalışılmıştır.
- b. Araştırmanın dış geçerliğini artırmak amacıyla araştırma süreci ayrıntılı olarak açıklanmaya çalışılmıştır.
- c. Araştırmanın iç güvenilirliğini artırmak için içerik analizi sonucunda ortaya çıkan bulgular yorum yapılmadan aktarılmaya çalışılmıştır.
- d. Araştırmanın dış güvenilirliğini artırmak amacıyla araştırma sürecinde yapılanlar ayrıntılı olarak sunulmuştur. Elde edilen veriler ve kodlamalar tekrar incelenebilecek şekilde araştırmacı tarafından muhafaza edilmektedir.

BULGULAR

Bu bölümde lisansüstü öğrencilerinin görüşleri ana temalar ve alt temalar eşliğinde sırasıyla sunulmaktadır.

Lisansüstü eğitimin işlevi

Lisansüstü öğrencilerinin, lisansüstü eğitime yönelik genel algılarının ve genel düşüncelerinin belirlenmesi için yapılan görüşmeler sonrasında bu konuya ilişkin altı tema belirlenmiştir (Tablo 2). Buna göre öğrenciler lisansüstü eğitimin; bilimsel çalışmalara yönlendirdiğini, nitelikli insan yetiştirdiğini, farklı bakış açıları kazandırdığını, araştırma yapma becerisini geliştirdiğini, düşünme ve yorumlama becerisini geliştirdiğini, bir alanda uzmanlaşmayı sağladığını düşünmektedirler.

Tablo 2. Lisansüstü Öğrencilerinin Lisansüstü Eğitimin İşlevine İlişkin Görüşleri

Ana tema	Alt Temalar	Doktora	Yüksek Lisans	Toplam
		<i>n</i>	<i>n</i>	<i>n</i>
Lisansüstü Eğitimin İşlevi	Bilimsel çalışmalara yönlendirme	2	5	7
	Nitelikli insan yetiştirme	3	3	6
	Farklı bakış açıları kazandırma	3	2	5
	Araştırma yapma becerisini geliştirme	1	3	4
	Düşünme ve yorumlama becerilerini geliştirme	2	1	3
	Bir alanda uzmanlaşmayı sağlama	1	2	3

Tablo 2’de görüldüğü üzere öğrencilerin çoğu ($n = 7$) lisansüstü eğitimin öncelikli işlevinin bireyleri alanlarıyla ilgili bilimsel çalışmalara yönlendirmek olduğunu belirtmiştir. Bu öğrenciler, bilimsel çalışmaları akademik hayata atılmak için önemli bir deneyim olarak görmektedir. Ayrıca altı öğrenci lisansüstü eğitimin işlevinin kendini sürekli geliştiren nitelikli bireyler yetiştirmek olduğunu vurgularken, beş öğrencinin görüşü de bireylerin olaylara karşı farklı bakış açıları kazanmasını sağlamak olduğu yönündedir. Yine dört öğrenci lisansüstü eğitimin araştırma yapma becerilerini geliştirme, üç öğrenci düşünme ve yorumlama becerilerini geliştirme, üç öğrenci de bir alanda derinlemesine bilgilere ulaşarak uzmanlaşmayı sağlama gibi işlevlerinin olduğunu vurgulamıştır.

Öğrenciler, lisansüstü eğitimin işlevine yönelik görüşlerini bildirirken kendileri açısından önemli ve öncelikli olan işlevleri belirtmişlerdir. Örneğin;

Lisansüstü eğitim kişinin ufkunu açmada yeni fikirleri tanıma noktasında önemli diye düşünüyorum. Çünkü genel bilgilerin verildiği lisans eğitimi ile ciddi bir farkı var ve genellikle tartışma biçiminde geçen dersler sonucunda kişinin düşünme ve yorumlama becerileri, araştırma yeteneği ciddi biçimde gelişebiliyor (EPÖ-1).

Lisans eğitiminden çok da farklı olduğunu düşünmüyorum. Tek farkı bilimsel çalışmalara yönlendirmesi. Bu sayede bilimsel çalışmaları inceleyebilmemi sağlıyor. Dünyada alanımla ilgili gelişmelerden haberdar olabiliyorum (İMÖ-1).

Öğrencilerin çoğunun lisansüstü eğitimin işleviyle ilgili görüşleri bir öneri niteliğindedir ve lisansüstü eğitimin işlevinin neler olduğundan ziyade nasıl olması gerektiği yönünde görüşlerini bildirmişlerdir. *Lisansüstü eğitim toplumun ihtiyaç duyduğu nitelikli insanların yetiştirilmesinde önemli bir basamak. Bu amaçla akademik hayata atılarak bilim insanı olmak isteyen kişilere daha nitelikli ve uygulama ağırlıklı bilimsel çalışmalar yaptırılmalı, alanlarıyla ilgili deneyimler kazandırılmalı (EYTPE-1). Bireyi daha çok araştırmaya yönlendirmelidir. Hazır bilgiden çok keşfetmeye özendirilmelidir. Bireyi yaratıcılığı aşılmalı, bilimsel bilginin tek ve değişmez olduğundan ziyade, bilginin sürekliliği öğretilmelidir (EYTPE-3).* Sonuç olarak öğrencilerin lisansüstü eğitimin işleviyle ilgili görüşleri; bireyleri bilimsel çalışmalara yönlendirme, nitelikli bireyler yetiştirme ve farklı bakış açıları kazandırma yönünde ağırlıklı olduğu görülmektedir.

Lisansüstü eğitim almada etkileyici olan faktörler

Öğrencilere; lisansüstü eğitimi talep etmelerinde hangi faktörlerin belirleyici olduğu sorulmuş ve görüşler üç tema altında toplanmıştır. Buna göre öğrencilerin; kendilerini geliştirme arzuları, geleceğe ilişkin hedeflerini gerçekleştirme ve araştırmayı seviyor olmaları lisansüstü eğitimi almalarında etkili olmuştur.

Tablo 3'te görüldüğü üzere çalışma grubundaki yüksek lisans öğrencilerinin tümü ve bir doktora öğrencisi (n = 7) kendilerini geliştirmek istedikleri için lisansüstü eğitim almak istediklerini belirtmiştir. Bu görüşteki öğrencilerin bazılarının ifadesi şöyledir;

Yerimde duran statik biri değilim. Gerek günlük yaşamımda olsun gerekse mesleki hayatımda kendimi sürekli yenilemek ve geliştirmek istiyordum. Bunun beni psikolojik açıdan rahatlatacağını düşündüm (EPÖ-4).

Öğrenme bir süreçtir ve hayatımızın sonuna kadar da böyle devam eder. Ben aslında sadece kendimi biraz daha geliştirmek için eğitimime devam etmek istedim. Bu nedenle yüksek lisans yapmaya karar verdim (EYTPE-3).

Ayrıca altı öğrenci lisansüstü eğitimi talep etmede geleceğe dair kariyer hedeflerinin ve ideallerinin peşinden gitme isteğinin etkileyici olduğu yönünde görüş belirtmiştir. Bu görüşe yönelik öğrencilerin bazı ifadeleri şöyledir;

Bunu önceden tasarladığımı söyleyebilirim. Hatta bölümümü bile az çok kafamda tasarlamıştım. Bu yüzden bu eğitimi talep etmemdeki tek faktör ilerde kendimi görmek istediğim yer yani hedeflerim ideallerim ile alakalıdır (EPÖ-1).

Gelecekte akademik kariyer yapmak istiyorum. Bu amaçla geleceğe dönük planlarım lisansüstü eğitimi talep etmemde etkileyici oldu (İMÖ-1).

Araştırmayı ve öğrenmeyi sevdiği için lisansüstü eğitimi talep ettiklerini belirten beş öğrenciden ikisinin ifadesi de şu şekildedir;

Lisansüstü eğitimi araştırmayı ve öğrenmeyi sevdiğim için istedim (EPÖ-2).

Benim kendi lisans eğitimimde kitap okumayı ve araştırmayı seviyordum. Araştırmacı bir kimliğimin olduğu söylenebilir. Araştırmayı ve öğrenmeyi sevmemde lisansüstü eğitimi talep etmemde etkileyici oldu diyebilirim (EPÖ-4).

Öğrencilerin belirttiği görüşler doğrultusunda çoğunun lisansüstü eğitimi talep etmesinde kendilerini geliştirme isteği, geleceğe ilişkin hedefleri, ayrıca araştırmayı ve öğrenmeyi sevmeleri gibi faktörlerin önemli bir etkisinin olduğu görülmektedir.

Tablo 3. Lisansüstü Öğrencilerinin Lisansüstü Eğitim Almalarında Etkileyici Olan Faktörlere İlişkin Görüşleri

Ana tema	Alt Temalar	Doktora n	Yüksek Lisans n	Toplam n
Faktörler	Kendimi geliştirme isteğim	1	6	7
	Geleceğe ilişkin hedeflerim ve ideallerim	2	4	6
	Araştırmayı ve öğrenmeyi seviyor olmam	3	2	5

Gelecekle ilgili hedeflerinde lisansüstü eğitimin yeri

Tablo 4'te gösterildiği gibi, lisansüstü öğrencilerinin gelecekle ilgili hedeflerinde aldıkları lisansüstü eğitimin yerine ilişkin görüşlerine bakıldığında üç tema ortaya çıkmıştır. Bunlar; akademik kariyer için ilk basamak olması, statü kazanmak için önemi bir adım olması ve özelde istihdam edebilmeyi sağlaması

şeklinde. Öğrencilerin büyük bir çoğunluğu (n = 7); akademisyen olma yolunda önemli bir basamak olduğu yönündedir. İki öğrenci aldıkları lisansüstü eğitimin şu anki mesleklerinde iyi bir statü kazandıracığı görüşündeyken yalnızca bir öğrenci özel sektörde istihdam edilmesini sağlayacağı yönünde görüş belirtmiştir.

Lisansüstü eğitimin akademisyen olabilmek için bir basamak olduğunu belirten öğrencilerin bazılarının ifadesi şu şekildedir;

Lisansüstü eğitim kendimi geliştirmeme, tanımama, eleştirmeme imkân verdi. İleride iyi bir akademisyen olmayı istiyorum ve lisansüstü eğitimin ileride bana önemli yarar sağlayacağını düşünüyorum (EPÖ-2).

Akademisyen olabilmem için ön şart. Bakış açımı genişletebilir. Dünyada bölümümle ilgili neler olduğundan haberdar olabilirim (İMÖ-1).

Akademisyen olmayı düşündüğüm için lisansüstü eğitimde kendimi yetiştirmem çok önemli. Bilimsel alan ve entelektüel olarak beni geliştireceğini, hayata yeni bir bakış açısı getirmemi sağlayacak (EYTPE-1).

İki öğrenci ise lisansüstü eğitimin şimdiki mesleklerinde iyi bir statü kazanmayı sağlayacağını ifade etmektedir. Bu konuda bir örnek ifade şu şekildedir;

Çalıştığım kurumda daha etkili bir pozisyona kavuşmamı sağlayabilir. Kuruma daha etkili katkıda bulunuyorum. Yenilikleri anlamlandırıp amaçlarını kestirebiliyorum ve arkadaşlarımla paylaşıyorum (EYTPE-2).

Çalışma grubundan yalnızca bir öğrenci aldığı lisansüstü eğitimin özelde istihdam edilmesinde faydalı olacağını belirterek, görüşünü şu şekilde ifade etmiştir;

İlerde özel sektörde öğretmenlik yapmak istiyorum. Yüksek lisans eğitiminin buna katkısı olacağını düşünüyorum. Amacım yüksek lisans yaparak akademisyen olmak değil, öğrencilere daha donanımlı bir şekilde bilgi vermek (İFÖ).

Tablo 4'te de görüldüğü üzere öğrencilerin büyük bir çoğunluğu akademisyen olma yolunda lisansüstü eğitimin gerekli ve katkı sağlayıcı olduğu görüşünde yoğunlaşmıştır.

Tablo 4. Lisansüstü Öğrencilerinin Gelecekle İlgili Hedeflerinde Lisansüstü Eğitimin Yerine İlişkin Görüşleri

Ana tema	Alt Temalar	Doktora <i>n</i>	Yüksek Lisans <i>n</i>	Toplam <i>n</i>
Lisansüstü Eğitim	Akademik kariyerim için ilk basamak	3	4	7
	Şu anki mesleğimde iyi bir statü kazanmam için önemli bir adım	1	1	2
	Özelde istihdam edilmeme katkı sağlayacak	-	1	1

Öğrenim Görmekte Olduğu Program

Öğrencilerin öğrenim görmekte oldukları programla ilgili görüşleri; toplumsal konuları yansıtan, ilgi duyulan, mesleki gelişimi sağlayan ve beklenen katkıyı sağlamayan olmak üzere dört temada toplanmıştır. Tablo 5'te görüldüğü gibi yedi öğrenci öğrenim görmekte programın sosyal bir boyutunun olduğu görüşündedir. Bu konuda bazı öğrenciler görüşlerini şöyle ifade etmiştir;

Okuduğum bazı kitaplar ve hocalarımdan deneyimlerinden ve bize aktardıklarından çıkarımlar yaparak özel hayatım ve çalışma hayatımdaki vizyonumu geliştirdi. Ayrıca hayatın tamamen içinde olan konuları tartışmak bana keyif veriyor (EYTPE-3).

Türkiye'de olan eğitim aksaklıklarını temelden ele alabilecek insanları yetiştirecek bir bölüm. Dolayısıyla çok önemsiyorum bunu. Eğitim denince ne yapmak gerekiyorsa nasıl müdahale etmek gerekiyorsa bu programdan çıkacağına inanıyorum (EPÖ-3).

Öğrenim gördükleri programa ilişkin dört öğrencinin görüşü bölümlerine ilgi duydukları yönündedir. Ayrıca iki öğrenci de programlarının mesleki gelişimine katkı sağlayacağını ifade etmiştir. Bu konudaki ifadelerden bir örnek şöyledir;

Bölümüne çok gönüllü olarak geldim ve ilgi duyduğum bir bölümdü. Çünkü işin biraz daha sosyal boyutuna inmek istedim. Bence bütün her şeyin temeli eğitim programları ve öğretim ve bana çok yararı oldu. Öğretmenlik hayatıma katkısı olacağını düşünüyorum (EPÖ-4).

Bir öğrenci de öğrenim görmekte olduğu programın beklentisi yönünde bir katkı sağlamadığını belirtmiş ve şöyle ifade etmiştir;

Umduğum kadar bana katkısı olmadı. Alanımla ilgili daha çok bilgi sahibi olacağımı düşünüyordum. Bu yüzden özellikle lisanstaki alanımla ilgili bir yüksek lisans bölümünü tercih etmiştim (İFÖ-1).

Sonuç itibarıyla öğrencilerin çoğu öğrenim gördükleri bölümle ilgi düşünceleri, programlarının sosyal boyutunun olduğu yönündedir.

Tablo 5. Lisansüstü Öğrencilerinin Öğrenim Görmekte Olduğu Programa İlişkin Görüşleri

Ana tema	Alt Temalar	Doktora	Yüksek Lisans	Toplam
		n	n	n
Lisansüstü Program	Toplumsal konuların ele alınabildiği bir program	3	4	7
	İlgi duyduğum bir bölüm	2	2	4
	Mesleki gelişimime katkı sağlayıcı yönde	1	1	2
	Beklediğim kadar katkısı olmadı	-	1	1

Lisansüstü Eğitimden Beklentileri

Lisansüstü eğitim alan öğrencilerin bu eğitimden beklentileri incelendiğinde; alanlarında yetkin ve etkili biri olma, prestijli bir yaşama sahip olma ve kendini geliştirme imkanı bulma yönünde üç tema ortaya çıkmıştır. (Tablo 6)

Tablo 6. Lisansüstü Öğrencilerinin Lisansüstü Eğitimden Beklentilerine İlişkin Görüşleri

Ana tema	Alt Temalar	Doktora	Yüksek Lisans	Toplam
		n	n	n
Beklentiler	Alanımda yetkin ve etkili biri olmamı sağlaması	4	2	6
	Prestijli bir yaşam	1	4	5
	Kendimi geliştirmeme imkân sağlaması	-	3	3

Tablo 6'da görüldüğü üzere çalışma grubundaki bütün doktora öğrencilerinin (n = 4) ve yüksek lisanstan da iki öğrencinin lisansüstü eğitimden beklentilerine yönelik görüşleri, onları alanlarında daha yetkin ve etkili olmalarını sağlaması yönündedir. Bu konuda bazı öğrenciler görüşlerini şöyle ifade etmiştir; *Lisansüstü eğitimin eğitim ve ilgili alanlarda bilgi ve farkındalık düzeyini artırmasını bekliyorum. Eğitimim süresince incelediğim programlarda gördüğüm eksik ya da yanlışlıkları tamamlayarak bir program geliştirebileceğim, böyle bir uzman grubunda yer alabileceğim düzeyde yetkinliğe ulaşmayı bekliyorum (EPÖ-2).*

Mesleki yönden yetkinleşmem için alanım hakkında iyi bir alan bilgisine sahip olmam gerek kanısındayım. Ayrıca yönetim bireylerin kendilerini açıkça ifade etmelerini gerektiren bir alan olduğundan, buna imkân verecek durumlar yaratmasını bekliyorum (EYTPE-3).

Beş lisansüstü öğrencisinin lisansüstü eğitimden beklentilerinin daha prestijli bir yaşam olduğunu ifade etmiştir. Bu görüşteki öğrencilerin bazılarının ifadesi şöyledir;

Lisansüstü eğitimden beklentim prestijli bir hayat. Alanımda daha derinlemesine bilgilere sahip olarak nitelikli çalışmalar yapmak istiyorum. Yaptığım çalışmalarla alanımda saygınlık kazanmak istiyorum (EYTPE-1).

İlerde bu alanla ilgili uzmanlığımı artırmak, akademik olarak. Daha prestijli bir hayat. Böyle bir beklentim var. Daha prestijli derken ekonomik kaygılardan bahsetmiyorum. Akademik çalışmalar yaparak nitelikli bir yaşam sürmek istiyorum (EPÖ-3).

Son olarak da üç lisansüstü öğrencisi lisansüstü eğitimden beklentilerinin kendilerini geliştirmelerine imkân sağlaması olduğunu ifade etmiştir ve bu görüşteki bir öğrencinin ifadesi şöyledir;

Lisansüstü eğitim beni sadece değiştirmesin. Aynı zamanda geliştirsin. Mesleki ve psikolojik açıdan beni geliştirsin istiyorum. Sınavlar bir şeyler öğretmek için uygulanabilir ancak benim beklentim sadece bir şeyler öğrenmek değil aynı zamanda da kendimi geliştirmektir (EPÖ-4).

Yukarıdaki ifadelerden de anlaşıldığı üzere sonuç olarak öğrencilerin lisansüstü eğitimden beklentileri daha çok alanlarında yetkinleşmek ve aynı zamanda da yaptıkları çalışmalarla etkili olmak ve saygınlık kazanmak olduğu şeklinde yoğunlaşmaktadır.

TARTIŞMA

Bu araştırmada amaç, lisansüstü öğrencilerinin lisansüstü eğitim alma nedenleri ve aldıkları bu eğitimden beklentileri; lisansüstü öğrencilerinin görüşleri doğrultusunda belirlemektir.

Yapılan görüşmelerde öğrencilerin lisansüstü eğitimin işleviyle ilgili görüşleri sorulmuştur. Bu doğrultuda öğrencilerin çoğu, lisansüstü eğitimin işlevinin bireyleri bilimsel çalışmalara yönlendirmek

olduğunu ifade etmiştir. Aslında bu durum lisansüstü eğitimin işlevinin bilim insanı ve öğretim görevlisi yetiştirmek olduğu görüşünün hâkim olmasından kaynaklandığı söylenebilir. Çünkü üniversitelerin en önemli görevlerinden biri gelişen bilgi çağına ayak uydurmak için bilim üretmek ve bu üretimi gerçekleştirecek bilim insanları yetiştirmektir. Bu da üniversiteler bünyesinde hayata geçirilen lisansüstü eğitimlerle sağlanmaktadır (Karaman ve Bakırcı, 2010). Nitekim Karakütük ve Özdemir (2011) de lisansüstü öğretim programlarının, üniversitelerin öğretim üyesi gereksinimlerini karşıladıklarını ifade etmişlerdir. Buna göre öğrencilerin lisansüstü eğitim işlevini doğrudan bilim insanı yetiştirmek ve bununla beraber öğretim görevlisi yetiştirmek olarak düşünmeleri beklenen bir durumdur. Yine araştırmaya katılan öğrencilerin çoğu lisansüstü eğitimin işlevinin nitelikli insan yetiştirmek olduğunu belirtmiştir. Buradaki nitelikli insan kavramı, öğrencilerin ifadeleri de dikkate alındığında; öğrencilerine faydalı bir öğretmen, toplumsal sorunlara duyarlı bir araştırmacı, kendini sürekli geliştiren bir birey olarak ele alınabilir. Öğrencilerin genelinin görüşü, lisansüstü eğitimin işlevinin neler olduğundan ziyade nasıl olması gerektiği yönünde ve bir öneri niteliğinde olması da dikkat çekicidir. Bu durum onların lisansüstü eğitimden beklentilerini de ortaya koymaktadır. Çünkü öğrencilerin çoğu, lisansüstü eğitimden beklentilerinin alanlarında yetkili ve etkin biri olmak olduğunu belirterek, nitelikli insan yetiştirme işlevine vurgu yapmaktadır. Ayrıca öğrenciler lisansüstü eğitimin bireylere farklı bakış açıları kazandırma, araştırma yapma becerilerini geliştirme, düşünme ve yorumlama becerilerini geliştirme gibi işlevlerinin olduğunu ifade etmiştir. Öğrencilerinin lisansüstü eğitimin işlevine yönelik görüşleri, Üniversitelerarası Kurul'un hazırladığı Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği'nde belirtilen işlevlere paralel olduğunu göstermektedir. Bu durumda çalışma grubundaki öğrencilerin çoğunun lisansüstü eğitimi bilinçli tercih ettikleri söylenebilir. Araştırmanın önemli sonuçlarından biri de öğrenciler için lisansüstü eğitimin akademik kariyerleri açısından önemli bir basamak olduğudur. Lisansüstü öğrencilerinin çoğu, özellikle de doktora öğrencileri kendilerini akademik bir pozisyonda hayal eder. Dolayısıyla lisansüstü eğitim, öğrencilerin akademik kariyer hedefleri için ilk ve önemli bir basamaktır. Literatür incelendiğinde yapılan araştırma sonuçları da bu bulguyu destekler niteliktedir ve öğrenciler her ne kadar akademisyenlik dışında farklı kariyer ve meslek edinme olanaklarına sahip olabileceklerini bilseler de akademik kariyer onlar için daha çekici görünmektedir (Gemme ve Gingras, 2012; Gemme, 2005; Golde ve Dore, 2001). Akademik kariyer için öncelikle bir lisansüstü programın başarıyla tamamlanması ve bilimin ilerlemesini sağlayacak nitelikte bilimsel araştırmalar yaparak araştırma sonuçlarının yayınlanması gerekmektedir (Odabaşı, Fırat, İzmirli, Çankaya ve Mısırlı, 2010). Araştırmada öğrencilerin gelecekle ilgili hedeflerinin akademik kariyer yapmak yönünde olması aslında onların lisansüstü eğitimin işlevine yönelik *bilimsel çalışmalara yönlendirmek* görüşünün beklenti niteliğinde olduğunu kanıtlamaktadır.

Araştırmada öğrencilerin geneli lisansüstü eğitimi talep etmelerinde kendilerini geliştirme isteklerinin önemli etkisinin olduğunu belirtmiştir. Bu konuyla ilgili yapılan önceki araştırma sonuçlarında da benzer bulgular elde edilmiştir (Aslan, 2010; Demirbolat, 2005). Ancak öğrencilerin bu konuyla ilgili görüşleri, lisansüstü eğitimden beklentilerine ilişkin görüşleriyle çelişmektedir. Çünkü öğrencilerin beklentileri kendilerini geliştirmelerinden ziyade alanlarında yetkin ve etkili biri olmak, ayrıca yaptıkları çalışmalar sonucunda saygınlık kazanmak olduğu yönündedir. Öğrencilerin geleceğe ilişkin hedefleri ve idealleri de lisansüstü eğitimi talep etmelerinde etkileyici bir faktördür ve öğrencilerin akademik kariyer beklentileri açısından tutarlıdır. Bireylerin kendilerini geliştirmeleri için akademik kariyer yapma zorunluluğu yoktur; ancak akademik kariyer için kendilerini geliştirmek zorundadırlar. Öğrenciler, kendilerini geliştirme isteğinin bir gereksinim mi yoksa bir zorunluluk mu olduğuna karar vermelidir.

Yine öğrencilerin araştırmayı ve öğrenmeyi sevmeleri, lisansüstü eğitimi talep etmelerinde etkileyici olmuştur. Çünkü araştırma ve lisansüstü eğitim birbirine yakından bağlantılıdır ve bu süreçte öğrencilerin yeni bilgileri keşfetmeleri ve geliştirmeleri söz konusudur (Smith, 2013).

Araştırmanın çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin çoğunun görüşü, öğrenim görmekte oldukları programa ilişkin sosyal boyutunun olduğu yönündedir. Bu görüşteki öğrenciler, süreçte toplumsal konuların ele alındığını ifade etmiştir. Ancak yalnızca dört öğrenci ilgi duydukları bir bölüm olduğunu belirtmiştir. Aslında öğrencilerin pek çoğu kişisel ilgilerine uyumlu bir alanda çalışmayı tercih eder ve kişisel ilgi, alan seçimini önemli derecede etkilemektedir (Smith, 2013). Bu açıdan bakıldığında öğrencilerin görüşlerinde çelişkiler olduğu açıkça görülmektedir. Yani lisansüstü eğitimin ilgi alanlarına yönelik değil de toplumsal konulara yönelik süregeldiğinin düşünülmesi öğrencilerin hem toplumsal konulara eğilimlerinin az olduğunu, hem de seçtikleri alanı gerçekten ilgilerine yönelik mi yoksa bir

zorunluluk ya da tercihten dolayı mı olduğu sorusunu akıllara getirmektedir. Bu noktada öğrencilerin bir kısmının puanı ya da bölümün açtığı kontenjan doğrultusunda yani bir zorunlulukla lisansüstü eğitim aldıkları bölümü tercih ettikleri ve dolayısıyla da beklentilerinin karşılanamadığı söylenebilir.

SONUÇ

Lisansüstü öğrencileri, lisansüstü eğitimin bilimsel çalışmalara yönlendirme, nitelikli bireyler yetiştirme ve farklı bakış açıları kazandırdığını düşünmektedirler. Bu kapsamda bilimsel çalışmalar ile akademik hayata atılımın sağlandığı gibi genel bir sonuç ortaya çıkmıştır.

Lisansüstü öğrencilerinin lisansüstü eğitim almasında; kendini geliştirme isteği, araştırma yapmaktan ve öğrenmekten zevk alma faktörleri etken olmuştur. Lisansüstü eğitime başlayan öğrenciler genel olarak akademisyen olmayı hedeflemektedirler ve bu doğrultuda ilerlemek adına planlar kurmaktadır. Lisansüstü eğitimin öğrenciyi sosyalleştirdiği tespit edilmiştir. Akademik anlamda kişiyi geliştirdiği gibi sosyal anlamda da bireye katkı sağladığı ortaya çıkmıştır. Lisansüstü eğitime başlayan öğrencilerin kendilerini geliştirme, alanlarında daha yetkin ve saygın insanlar olma beklentisi içerisinde oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Sonuç olarak lisansüstü öğrencilerinin alanlarında başarılı olabilmeleri ve alanlarına katkı sağlayabilmeleri için öncelikle o alana yatkınlıklarının olması ve alanlarına ilgi duyması gerekmektedir. Öğrencilerin başarılı olmasında sahip oldukları yeteneklerin lisansüstü eğitimde pek bir önemi yoktur. Lisansüstü eğitim özellikle de doktora eğitimi yoğun, uzun ve zor bir süreci kapsamaktadır. Dolayısıyla lisansüstü eğitim almak isteyen bireylerin akademik konularla ilgili çalışma yaparken bundan zevk alması ve çalışmayı bir eğlence olarak görmesi gerekmektedir (Rosovsky, 1996).

Ortaya çıkan sonuçlara bakıldığında; öğrencilerin akademik kariyer yapma isteği ile lisansüstü eğitime başlıyor oldukları görülmektedir. Gerçekten bu işin amacına hizmet edebilmesini sağlamak adına iki önemli öneri sunulabilir. Bunlardan ilki; akademik yaşantının olumlu ve olumsuz özellikleri her yönüyle öğrencilere tanıtılmalı. Bunun için akademik çalışmaların artırılmasının yanı sıra öğrencilere birebir oryantasyon programları düzenlenerek bu eğitim daha yakından tanıtılabilir. Akademik yaşantıları sergileyen hayat hikayelerinden bu noktada destek alınabilir. Özellikle de doktora eğitimi almak isteyen öğrencilere bu tarz kısa ön tanıtımları yapacak çalışmalar gerçekleştirildikten sonra eğitim hayatına atılmaları sağlanabilir. Gerçekten bu eğitimi almak isteyenle, farklı nedenlerden dolayı bu eğitimi almak isteyen ayırt edilmelidir.

İkincisi ise aynı anda birden farklı bölüme başvurup lisansüstü eğitim almanın önüne geçilmelidir. Böylelikle her öğrenci sadece ilgi duyduğu alanda lisansüstü eğitim yapacak ve bu eğitimden beklentilerini de daha objektif değerlendirebileceklerdir. Aksi durumda öğrenci hem ilgisi olmayan bir alanda yer ediniyor hem de beklentisinin karşılanmadığını ifade ediyor olması yine bir çelişki doğurmaktadır.

Bunların dışında öğretim üyelerinin danışmanlığını yürüttüğü öğrencileri ile akademik gelişimi sağlamaları için daha yakından ilgilenmeleri ve bu hususta daha somut düzenlemelerin yapılması önerilebilir. Öğrenci-danışman işbirliği ile yayınlar yapılması zorunluluğu getirilebilir, danışmanın kendi öğrencilerinin birbirleriyle iletişim halinde olacağı ve danışman kontrolünde yürütülecek proje sayılarının artırılması adına teşvikler fazlaştırılabilir.

KAYNAKLAR

- Aslan, C. (2010). Türkçe eğitimi programlarında lisansüstü öğrenim gören öğrencilerin akademik özyeterliklerine ilişkin görüşleri. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19, 87-115.
- Demirbolat, A. O. (2005). Yüksek lisans öğrencilerinin programdan ve öğretim elemanlarından beklentileri. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 3, 47-64.
- Golde, C. M., & Dore, T. M. (2001). *At cross Purposes: What the experiences of today's doctoral students reveal about doctoral education*. (ERIC Document Reproduction Service No. ED450628).
- Erkılıç, T. A. (2007). Öğretmen adaylarının lisansüstü eğitim isteklerini etkileyen etmenler (Eskişehir örneği). *Girne Amerikan University Journal of Social & Applied Sciences*, 3(5), 46-72.
- Gemme, B. (2005). *The changing career of doctoral students*. (ERIC Document Reproduction Service No. ED489889).
- Gemme, B., & Gingras, Y. (2012). Academic careers for graduate students: a strong attractor in a changed environment. *Higher Education*, 63(6), 667-683.

- Karaman, S., & Bakırcı, F. (2010). Türkiye’de lisansüstü eğitim: sorunlar ve çözüm önerileri. *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 2, 94-114.
- Karakütük, K. (2001). *Öğretim Üyesi ve Bilim İnsanı Yetiştirme: Lisansüstü Öğretimin Planlanması*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Karakütük, K., & Özdemir, Y. (2011). Bilim insanı yetiştirme projesi (BİYEP) ve öğretim üyesi yetiştirme programının (ÖYP) değerlendirilmesi. *Eğitim ve Bilim*, 36(161), 26-38.
- Karayalçın, Y. (1988). *Lisansüstü Eğitim Yükseköğretimde Değişmeler*. Ankara: Türk Eğitim Derneği Yay.
- Köksalan, B. (1999). *Üniversite Öğrencilerinin Meslek Seçimini Etkileyen Faktörler*, (Doktora tezi). Malatya: İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi.
- Marvasti, A. B. (2004). *Qualitative Research in Sociology*. London: SAGE Publication.
- McMillan, J. H. (2004). *Educational research: Fundamentals For the Consumer*. Boston: Pearson / A and B.
- MEB. (2010). TALIS Uluslararası Öğretme ve Öğrenme Araştırması Teaching and Learning International Survey Türkiye Ulusal Raporu, MEB Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü.
- Merriam, S. B. (2014). *Qualitative Research: A Guide to Design and Implementation*. John Wiley & Sons.
- Neuman, L. W. (2007). *Toplumsal Araştırma Yöntemleri: Nitel ve Nicel yaklaşımlar*(S. Özge, Çev.). İstanbul: Yayın Odası Yayıncılık.
- Odabaşı, H. F., Fırat, M., İzmirli, S., Çankaya, S., & Mısırlı, Z. A. (2010). Küreselleşen dünyada akademisyen olmak. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 3, 127-142
- Resmi Gazete (1996). *Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği*. Sayı: 22683. Tarih: 01.07.1996.
- Rosovsky, H. (1996). *Üniversite (Bir Dekan Anlatıyor)*, (çev. Süreyya Ersoy). Ankara: TÜBİTAK.
- Sağlam, M. (2007). Lisansüstü Eğitim Modelleri. *Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Lisansüstü Eğitim Sempozyumu: Lisansüstü Eğitimde Sorunlar ve Çözüm Önerileri (17-20 Ekim 2007)*, 1-12.
- Smith, R. V. (2013). *Graduate Research: A Guide for Students in the Sciences*. Seattle: University of Washington Press.
- Tosun, İ. (1997). *Bilim Adamı Yetiştirme: Lisansüstü Eğitim*. Ankara: TÜBA, Bilimsel Toplantı Serileri 7. (s.7-15).
- Türker, R. K. (1997). *Bilim Adamı Yetiştirme: Dünyada ve Türkiye’de Lisansüstü Eğitim*. Ankara: TÜBA, Bilimsel Toplantı Serileri 7. (s.21-48).
- Variş, F. (1972). *Türkiye’de Lisansüstü Eğitim: Pozitif Bilimlerin Temel ve Uygulamalı Alanlarında*. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları.
- Yin, R. K. (2009). *Case Study Research: Design and Methods*. Los Angeles, Calif.: Sage Publications.
- YOK, (2012). Lisansüstü Eğitim Öğretim Yönetmeliği. Erişim tarihi: 07.10.2013, <http://www.yok.gov.tr/content/view/417/183/lang,tr/>.

Özel öğretim kurs merkezi öğretmenleri ve çalışma koşulları

Abdurrahman Boran

Kahramanmaraş Sütçüimam Üniversitesi, Kahramanmaraş, Türkiye, boran@ksu.edu.tr

Erkan Hasan Atalmış

Kahramanmaraş Sütçüimam Üniversitesi, Kahramanmaraş, Türkiye, eatalmis@ksu.edu.tr

Ebubekir Sağır

Milli Eğitim Bakanlığı, Ankara, Türkiye, ebu_han@hotmail.com.tr

ÖZ Bu araştırmanın amacı, özel öğretim kurs merkezinde çalışan öğretmenlerin karşılaştıkları problemi belirlemek ve bu problemin onların demografik ve çalıştığı birimlere göre nasıl değiştiğini incelemektir. Bunun için özel öğretim kurs merkezlerinde çalışan 353 öğretmenden veri toplanarak, öğretmen sorunlarının belirlendiği ölçek geliştirilmiştir. Ölçek geliştirme sürecinde açımlayıcı ve doğrulayıcı faktör analizi kullanılmıştır. Araştırma bulgularına göre, özel öğretim kurs merkezlerinde çalışan öğretmenlerin kurs yönetimi, zaman yönetimi, özlük hakkı ve maaş ile sorunlarının olduğu tespit edilmiştir. Ardından belirlenen sorunların öğretmenlerin demografik özelliklere ve çalıştığı birimlere göre ilişkisine T-test ve ANOVA metodu ile bakılmıştır. Elde edilen sonuçlara göre, cinsiyet değişkeni anlamsız çıkarken, eğitim derecesi, medeni durumu ve çalıştığı birimler özel öğretim kurumlarındaki öğretmen sorunlarını istatistiksel olarak anlamlı şekilde etkilemektedir. Çalışmanın sonunda, çalışmanın araştırma ve uygulama için değeri tartışılmıştır.

*Anahtar
Kelimeler*

özel öğretim, kurs merkezleri, dersane, öğretmen sorunları, ölçek geliştirme

Private tutoring center teachers and their working conditions

ABSTRACT The purpose of this study is to investigate problems that teachers working in private tutoring centers (PTC) are likely to be faced and whether there is a relationship between the problems and teachers' demographic characteristics as well as the departments they work. The data were collected from a total number of 353 teachers working in PTCs through a scale developed by the researchers using exploratory and confirmatory factor analyses. Findings of the study have revealed that the problems teachers are faced are related to PTC administration, the violation of personal rights, time management, and amount of salary. Subsequently, T-test and ANOVA were applied to see whether the problems differ across teachers' demographic characteristics and departments they work. The results have indicated that there is not a statistically significant relationship between gender of the teachers and the problems they are faced in PTCs, and that the problems in concern are mostly related to education level, marital status, and the departments of the teachers. In conclusion, pedagogical implications of the study was discussed and a couple of suggestions were offered for further research.

Keywords

private tutoring centers, private tutoring, teachers' problems, scale development

EXTENDED SUMMARY

Private tutoring centers (PTC) in Turkey are widespread phenomenon, which provides additional instruction outside of the school. They provide students counselling and help them improve their academic success in school and high-stake tests, such as high school entrance exam (HSEE), university entrance exam (UEE) and public service personal selection exam (PSPSE). This can result in increasing number of students who attend PTCs particularly for the past few decades. According to Tansel (2013), around 27% of secondary and high schools students in Turkey attend these centers in 2011-2012 academic year, entailing public discussion as to that PTCs cause social, educational, and economical problems in society (TED, 2006; Ozoglu, 2011). In 2015, proposing that these centers violate the principle of equal opportunity in education, Turkish government made a reform which requires PTCs for HSEE and UEE preparation to be closed down and turned into fundamental high schools, which offer private education and partially funded by government.

This study specifically deals with the problems teachers are likely to be faced in PTCs. It also scrutinizes whether the problems differ with respect to teachers' demographic characteristics and departments they work. Accordingly, it addresses the following research questions:

1. *What are the problems teachers are faced in PTCs?*

2. *Is there any relationship between the problems they are faced in PTCs and their demographic characteristics and departments they work (those for HSEE, UEE, and PSPSE preparation)?*

It is reported that approximately 26% of high-school students in Malatya, Turkey and slightly over 27% of high-school students in Turkey attend PTCs (Tansel, 2013). Taking this particular data into consideration, the data were collected from 44 PTCs in Malatya. A scale composing of 122 likert-type items was created by the researchers in order to reveal problems the teachers encounter. The items in concern were evaluated by three field specialists and the number was decreased to 62. Subsequently, the scale was administered to a total number of 353 teachers working in these centers. Twenty-four items were also excluded from the scale due to their low-correlation coefficients. In the next step, exploratory factor analysis (EFA) and confirmatory factor analysis were applied. EFA results showed that data was appropriate for factor analysis, which was approved with the value of KMO (0.86), and Barnett-Test ($p < 0.01$) were statistically significant. Relying on the findings of factor analysis, fifteen more items were eliminated from the scale. Consequently, the final version of the scale contained 4 factors composing of 23 items, which explained around 62% of variance in the data. The Cronbach α reliability of the scale was found 0.84. The results of CFA showed that the model fit indexes were acceptable (Kline, 2010) because CFI and TLI are greater than 0.90 and RMSEA and SRMR are less than 0.08 ($\chi^2(221,353)=424.39$; CFI=0.94; TLI=0.93; RMSEA=0.06; SRMR=0.05).

The T- test was conducted to reveal whether the problems teachers are faced differ with respect to their gender, marital status, and educational level, and ANOVA was applied to test whether the problems differ across departments they work. The findings showed that the problems teachers are faced in PTCs were classified as those related to PTC administration, violation of personal rights, time management, and salary. In addition, the results indicated that gender was insignificant while educational level, marital status, and the departments they work were significant in this regard. To illustrate, the marriage status and education level were significant factors for only salary. It means that married teachers are faced with more problems than single teachers ($\bar{X}_{\text{evli}} = 2.44$, $SS = .72$; $\bar{X}_{\text{graduate}} = 2.23$, $SS = .68$; $t=3.22$, $p=.00$). In a similar vein, teachers with graduate degrees have more salary problems in comparison to their colleagues with bachelor degree ($\bar{X}_{\text{bachelor}} = 2.45$, $SS = .70$; $\bar{X}_{\text{graduate}} = 2.27$, $SS = .73$; $t=2.37$, $p=.02$). ANOVA results showed that problems related only to PTC administration differ significantly across the departments teachers work in PTCs. Teachers working in the departments assigned with the preparation for HSEE have more problems with PTC administration as opposed to the ones working in the other departments ($\bar{X}_{\text{HSEE}} = 3.80$, $SS = 1.01$; $\bar{X}_{\text{UEE}} = 3.48$, $SS = 1.15$; $\bar{X}_{\text{PSPSE}} = 3.47$, $SS = 1.25$; $F=3.18$, $p=.04$). In conclusion, the present study has revealed that PTCs play a significant role in intensifying students' performance in high-stake tests (e.g. HSEE, UEE, and PSPSE). These centers are also considered as alternative workplaces for teachers who cannot work at public schools since they fail PSPSE. This study examined the problems teachers working in PTCs are faced and whether these problems differ across teachers' demographic characteristics and the departments they work. The findings showed that the problems teachers in PTCs faced are mostly related to PTC administration, violation of personal rights, time management, and salary. The results also indicated that gender was not a significant factor that

triggers these problems while educational level, marital status of the teachers, and the departments they work play a significant role in this regard. In the light of these findings, some serious legal arrangements should be made to solve economic problems of the teachers working in PTCs and to their protect employee personal rights. Moreover, a committee might be established with the participation of such shareholders as teachers, lecturers and principals who are working at PTCs, universities and Ministry of Education, respectively in order to generate immediate and effective solutions to the problems in question.

GİRİŞ

İnsanların öğrenme ihtiyacı, insanlık tarihi kadar eskidir. Eski çağlarda örgütlü bir öğretim sistemi olmadığına yoktur. İlk öğrenmeler birebir yöntemi ile gerçekleşmiştir. Daha sonra öğreticinin tek, öğrenenlerin birden fazla olması ile örgütlü öğretim sistemine (okullaşmaya) doğru gidilmiştir. İnsanların daha çok öğrenme isteği duyması ise, okul sistemi dışında ücretle ders alma "özel ders" ihtiyacını ortaya çıkartmıştır. Özellikle bazı sanat dallarında (müzik, resim gibi) eskiden beri bazı tanınmış isimlerden özel ders almak bir ayrıcalık olarak görülmüştür. Bu durum günümüzde de devam etmektedir. Okul yolu ile öğrenme sistemi geliştikten sonra da, daha çok öğrenme ve daha iyi öğrenme isteği, ücretle ders alma ihtiyacını sürdürmüş ve böylece ücretli öğretim yapan kurumlar, Türkiye'deki adıyla "Özel Öğretim Kurumları" doğmuştur (Öner, 2007).

Özel öğretim anlayışı, Selçuklular döneminde üst düzey yöneticilerin bilim adamlarından almış oldukları özel derslerle başlamış, Osmanlı imparatorluğu döneminde varlığını sürdürmüş ancak medreselerin 16. yüzyıldan itibaren bozulmaya başlamalarının eğitimin kalitesini düşürmesi ve imparatorluğun yüzünü batıya çevirmeye başlamasıyla daha da yoğunlaşmıştır (Ata, 2006). Türkiye'de, sınavların eğitim siteminde başat rol oynadığı ve bu sınavların öğrencilerin gelecek kariyerlerini belirlediği, ancak devlet okullarının bu ihtiyacı karşılayamadığı kaygısı yaygındır. Bu durum özellikle Türkiye gibi ülkelerde, okul dışında eğitimin yapıldığı ve daha çok sınav merkezli testler üzerine çalışmaların yoğunlaştığı özel öğretim kurs merkezleri şeklinde hizmet veren kurumların önemini giderek artırmaya neden olmaktadır.

Türkiye'de resmi okullar, derslik başına düşen öğrenci sayısının fazlalığı ve alt yapı eksiklikleri bakımından OCED ülkelerin arasında son sıralarda yer almaktadır. Bu durum kaçınılmaz olarak resmi okullardaki eğitim ve öğretimin kalitesi olumsuz yönde etkilenmektedir. Örneğin, 2011 yılında Türkiye'de kamu kaynaklarından eğitime ayrılan payın (Gayri Safi Yurtiçi Hasıla) GSYH'ye oranı % 3,52 iken (MEB, 2015) bu oran 2015'de % 4,14'e yükselmiştir. Ancak yine de ortalaması % 5,5 olan OECD ülkelerinin gerisinde kalmıştır (OECD, 2014).

Özel öğretim kurs merkezleri, çocuklarını özel okullara gönderemeyen ailelerce, devlet okullarına göre alt yapılarının daha gelişmiş, özel okullara göre daha ekonomik, daha iyi rehberlik hizmetlerinin verildiği, çocuklarının eğitimlerindeki eksikliklerinin tamamlanarak onlara daha iyi bir eğitim verildiği ve bu yolla başarılarının artırıldığı yerler olarak algılanmakta ve onlar için önemli bir tercih nedeni haline gelmektedir (Dağlı, 2006).

Bununla beraber, özel öğretim kurslarına ilgi, özellikle bir sonraki dereceye sınavla geçen ülkelerde daha fazla olmaktadır. (Davies, 2004). Bunlar arasında özellikle Japonya, Güney Kore ve Tayvan gibi uzakdoğu ülkelerinin yanı sıra Türkiye de bulunmaktadır. Türkiye'de Özellikle iyi bir lisede öğrenim görmenin yolunun özel öğretim kurs merkezlerine gidilerek yüksek puan almanın tek çözüm yolu olduğunun bilincinde olan ortaokul öğrencileri ve yine kaliteli bir lise öğreniminin de aynı yolu izlemekten geçtiğinin farkında olan lise öğrencileri, özel öğretim kurs merkezlerine gitmeye karşı daha fazla istekli görünmektedirler. Tansel (2013)' in raporuna göre, 2011-2012 eğitim-öğretim yılında Türkiye'de orta ve lise seviyesindeki öğrenci gruplarının % 27' nin özel kurs merkezlerine gittiği görülmüştür.

Türkiye'deki üniversite sayısının mevcut öğrenci sayısı karşısında yeterli olmayışı ve liseden mezun olupta üniversite eğitim görmek isteyen öğrenci sayısının fazla oluşu, üniversite kapılarında yığılmaları artırmaktadır. Ayrıca üniversiteler arasındaki kalite farklılıkları, özel dersanelere devam eden öğrencilerin sınavda sergiledikleri performanslarının yüksek oluşu gibi algılarla öğrenciler, özel öğretim kurs merkezleri ve özel okul gibi kurumların kapısını çalmaktadır (Gurun & Millimet, 2008; Tansel & Bircan, 2005). Berberoglu ve Tansel (2014) çalışmalarında özel kurs merkezlerinin, üniversite giriş sınavında özellikle matematik ve Türkçe skorlarına anlamlı bir katkı yaptığını ortaya çıkarmıştır. Durum böyle olunca, öğrencilerin özel öğretim kurs merkezlerine gitme eğilimi artmaktadır.

TED (2005)'in yaptığı üniversitelere giriş araştırmasında okullara olan güvensizlik, özel kurs merkezlerine gitmeden sınav kazanmanın mümkün olamayacağına duyulan inanç, ve toplumumuzda üniversite okumadan hayatta başarılı olmak mümkün değil şeklindeki anlayışlarla, özel öğretim kurs merkezlerini nerdeyse okulların yerini almaya namzet kurumlar haline geldikleri görülmektedir. Yapılan çeşitli araştırmalarda, üniversitelerin birinci sınıflarında okuyan öğrencilerin büyük çoğunluğunun sınava bir özel öğretim kurs merkezine devam etmek suretiyle hazırlandıklarını beyan ettikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Bu arayışın bir sonucu olarak daha önce ‘dershane’ olarak adlandırılan özel öğretim kurs merkezlerinin sayıları, yıllar içinde hızla artmıştır. Mesela, Türkiye’de 1990’ ın başında 700 civarında olan bu sayı 2000’ li yıllarında başında 2000 civarında, 2010 yıllarının başında ise 4000 civarına yükselmiştir (Dağlı, 2006; MEB, 2010, 2011). Bu kurumlara giden öğrenci sayısı ise 1990’ lı yılların başında 190 bin civarında iken 2010’lu yılların başında 1 milyon 200 bin civarına çıkmıştır. Özel öğretim kurs merkezlerinin sayılarında meydana gelen bu artış, özellikle fen-edebiyat fakültesi ve eğitim fakültelerinden mezun olupta sınırlı devlet kadrosunda çalışma imkanelde edememiş öğretmenler için iş kapısı durumuna gelmiştir (Kosterelioglu, 2015).

Özel öğretim kurs merkezlerinin iş başvuruları, o kadar fazla duruma gelmektedir ki başvuranlar arasında da yığılma ve rekabet meydana gelmiştir. Bu durum, hayatlarını idame ettirmek zorunda kalan öğretmenleri, güvencesi olmayan bir işte çalışma (İş güvencesizlik), fazla mesai, sözleşmeler yapılırken aynı zamanda istifa dilekçesi alınması ve senet verme, düşük ücret razı olma, stajyerliklerinin kaldırmaması ve onlara angarya işler yaptırma gibi her türlü olumsuz çalışma koşullarını kabule zorlamıştır (Demirer, 2012). Bu durum, sözleşmeli personel olarak kabul edilen öğretmenlerin özlük haklarının ve ekonomik durumlarının kısıtlanmasına sebep olmaktadır. (Çicek, 2009; Demirer, 2012). Yılmaz ve Altinkurt (2011) yaptığı nitel bir çalışmada, özellikle bu merkezlerde yeni başlayan öğretmenlerinin çalışma şartlarının çok ağır olduğu ve buna karşın emeklerinin karşılığını alamadığını tespit etmişlerdir.

Türkiye’deki Özel Öğretim Kurslarına (Dershanecilik) Yönelik Eleştiriler

Türkiye’de özel öğretim kurs merkezlerinin gelişmesi ve sayılarının artması belli problemleri de beraberinde getirmektedir. Özoğlu (2011), bu problemleri sosyal, eğitimsel ve ekonomik olmak üzere üç gruba ayırmış, özellikle öğrencilerin hafta içi, okuldan sonra ve hafta sonu zamanlarının çoğunu bu kurumlarda harcamasının, onların diğer yeteneklerini keşfetmesinin önüne geçtiğini ve onların sosyal olarak körelmesine sebep olabildiğini söylemiştir. Yine eğitim politikacıları arasında tartışılan bir diğer husus da, ailelerin çocuklarının üniversiteye gidene kadar bu kurumlara harcadıkları paranın çok ciddi rakamlara ulaştığı, eğitimin dershaneler aracılığıyla tamamıyla ekonomik bir sektör haline geldiğidir (Tansel & Bircan, 2006; TED, 2006; Dang&Rogers, 2008). Bu anlayışın bir sonucu olarak özellikle Kamboçya, Marityus, Burma ve Kore gibi ülkelerde dershaneler, birkaç kez kapatılmaya çalışılmasına rağmen (Bray, 1999), ülkelerin bu teşebbüsleri doğrultusunda uyguladıkları eğitim politikaları başarısızlıkla sonuçlanmıştır.

1965 yılından beri Türkiye’de faaliyet gösteren dershanelerin yıllar içinde hızla artmasıyla beraber yukarıda bahsedilen belli sorunlar da baş göstermeye başlamıştır. Türk hükümetleri bu sorunları yok edecek veya azaltacak direk ve indirek eğitim reformları geliştirme çabaları içerisine girmiştir. Bu teşebbüslerin ilki, 1980 yılında dershaneleri direk kapatma girişiminde bulunulmuş, ancak bu girişim çeşitli nedenlerle başarısız olmuştur (Tansel & Bircan, 2008). İkinci teşebbüs ise, 2008 yılında liselere giriş sınavının değiştirilmesidir. Öncesinde, liselere giriş sınavı ortaokul sonunda 8.sınıf öğrencilerince girilen tek sınav sisteminden oluşurken, yeni sınav sisteminde 6., 7. ve 8.sınıf sonunda girilen sınavların ortalamaları kullanılarak liselere girilmesi öngörülmektedir. Eğitim politikacılarına göre, bu yeni durum tek sınav sistemine göre, öğrenciler üzerindeki sınav baskısının hafifleteceği ve dershaneye olan ihtiyacı azaltacağı düşünülmüştür.

Ancak son yıllarda üniversite sayılarındaki artış ve buna paralel olarak üniversitelerdeki kontenjanların artması, üniversitelerden mezun olanların sayılarını artırmış, üniversitelerden mezun olanların kendilerinin devlette bir yerde istihdam etme arayışına yönelmelerine ve Kamu Personeli Seçme Sınavı (KPSS)’nda daha yüksek puan alma yarışına girmelerine neden olmuştur. Bütün bu nedenler, beklenenin aksine KPSS’e hazırlamaya yönelik dershane sayılarının artmasına sebep oldu. Bu durum Ancak 2012 yılında, Türkiye’de dershanelerin, Rogers ve Dang (2008)’ in ifade ettiği gibi fırsat eşitliği ilkesine aykırı olduğu ve ülke eğitim sistemine zarar verdiği gerekçesiyle kapatılması söz konusu olmuştur. İlk olarak “dershaneleri” ibaresi 14/03/2014 tarihli ve 28941 sayılı Resmi Gazetede kaldırılmış. Ardından tüm dershaneler, 01/09/2015 tarihi itibarıyla, ilköğretim ve lise düzeyinde eğitim veren dershaneler özel öğretim kurs merkezleri ve temel liselere dönüşürken, üniversite düzeyinde (KPSS) eğitim veren dershaneler ise özel öğretim kurs merkezleri olarak çalışmalarına devam etmektedirler.

Araştırmanın Amacı

Eğitim sistemi içinde önemli bir yer alan özel öğretim kurs merkezleri, geçmişten günümüze sebep olduğu sorunlarıyla beraber tartışmalara devam etmektedir. Bu sorunlar gerek ekonomik, sosyal ve eğitimsel gerekse bu kurumlarda çalışanların haklarının kısıtlanmasıdır. Bu çalışmanın amacı önceki çalışmalardan farklı olarak, bu kurumların bünyesinde çalışan ne tür haklarının kısıtlandığını ortaya çıkarmaktır ve bu hakların çalışanları demografik özellikleriyle ilişkisini olup olmadığını nicel olarak araştırmaktadır. Bu amaç etrafında aşağıdaki sorulara cevap aranacaktır.

1.Öğretmenlerin ne tür sorunları vardır?

2.Bu sorunların öğretmenlerin demografik özellikleri ve çalıştığı birimlerle (ortaokullara ve liselere giriş sınavına hazırlık sınavı (LGSH), üniversite giriş sınavına hazırlık (ÜGSH) ve Kamu Personeli Seçme Sınavına (KPSS) hazırlık) ilişkisi vardır mıdır?

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, evren ve örnekleme, veri toplama araçları, verilerin analizinde kullanılan istatistiksel teknikler açıklanmıştır.

Araştırmanın Modeli

Bu araştırmanın temel amacı; özel öğretim kurs merkezlerinde çalışan öğretmenlerin çalışma koşullarıyla ilgili sorunları incelemektir. Ardından bu sorunların öğretmenlerin demografik ve kişisel değişkenler açısından ilişkisine bakılacağından araştırma yöntemi betimsel desenli genel tarama yöntemi olarak belirlenmiştir.

Tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır (Karasar, 2004). Bir grubun belirli özelliklerini belirlemek için verilerin toplanmasını amaçlayan çalışmalara tarama araştırması denir (Büyüköztürk, 2010). Araştırmaya konu olan olay, birey, ya da nesne kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Onları herhangi bir şekilde değiştirme, etkileme çabası gösterilmez (Karasar, 2004).

Evren ve Örneklem

Araştırmanın çalışma evrenini, 2013-2014 eğitim öğretim yılı eylül ayı itibariyle Malatya ilinde Milli Eğitim İl Müdürlüğünde alınan resmi kayıtlara göre eğitim öğretim faaliyetlerine devam eden 44 özel öğretim kurs merkezinde çalışan 575 öğretmen oluşturmaktadır.

Araştırmanın örnekleme, evrenin tamamına ulaşılmaya çalışıldığından örneklem tayinine gidilmemiştir. Bazı özel öğretim kurs merkezleri yöneticileri bu türden araştırmaları tasvip etmediklerini belirterek ölçek uygulanmasına izin vermemişlerdir. Ölçek uygulanmasına izin verilen 34 özel öğretim kurs merkezlerinde çalışan 472 öğretmenin tamamına ölçek formu dağıtılmıştır. Bu formlardan doldurulup, eksik ve hatalı doldurulanlar elendikten sonra geriye kalan 353 ölçek formu değerlendirmeye alınmış, evrenin % 61'ine ulaşılmıştır.

Veri Toplama Aracı

Çalışmaya yazın taramasıyla başlandı. Alanyazın taramasından elde edilen bilgiler doğrultusunda kuramsal çerçeve ve veri toplama aracı olarak bir ölçek taslağı hazırlanmıştır.

Alanyazın taramasından elde edilen bilgiler, özel öğretim kurs merkezlerindeki öğretmenlerinden alınan fikirler doğrultusunda veri toplama aracı olarak bir ölçek hazırlanmıştır. Bu ölçek formunda birinci bölüm kişisel bilgilerden ikinci bölüm ise özel öğretim kurs merkezlerindeki öğretmenlerinin sorunlarıyla ilgili kısımdan oluşturulmuştur.

Kişisel bilgi formunda, öğretmenlerin demografik ve mesleki bilgilerini tespit etmek için bağımsız değişkenlere yer verilmiştir. Bu değişkenler arasında cinsiyet, medeni durum, eğitim derecesi, meslekteki kıdem yılı ve mevcut çalıştığı kurumdaki kıdem yılı. Tablo 1 herbir gruptaki öğretmen sayısını ve yüzdelerini göstermektedir.

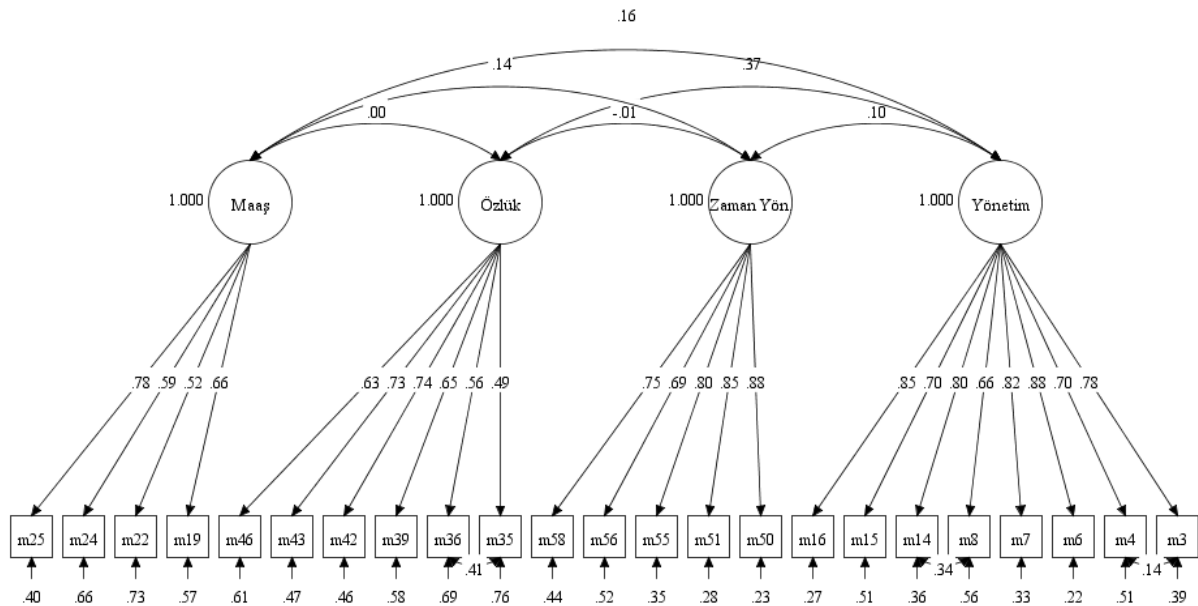
Tablo 1. Öğretmen Demografik Özelliklerine Göre Dağılımları

		Kişi Sayısı	Yüzdeler (%)
Cinsiyet	Kadın	151	42.8
	Erkek	202	57.2
Medeni Durum	Evli	238	67.4
	Bekar	115	32.6
Eğitim Derecesi	Lisans	229	64.9
	Lisans Üstü	124	35.2
	Liselere Giriş Sınavına Hazırlık	123	34.8
Çalışma Birimi	Üniversite Giriş Sınavına Hazırlık	159	45.0
	KPSS'ye Hazırlık	71	20.1

Araştırmacı tarafından geliştirilen ölçek formu iki bölümündeki özel öğretim kurs merkezlerindeki öğretmenlerin çalışma koşullarıyla ilgili sorunlar 5'li likert tipi maddeleri şekilde dizayn edilmiştir. İlk önce öğretmenlerin sorunlarını gösteren 122 maddelik ilk taslak oluşturulmuş ardından madde sayısı uzman görüşleri doğrultusunda 62 ye düşürülmüştür. Ölçek “tamamen katılıyorum- 1 (1.00-1.80), katılıyorum- 2 (1.80-2.60), kararsızım- 3 (2.61-3.40), katılmıyorum- 4 (3.41-4.20), kesinlikle katılmıyorum - 5 (4.21-5.00)” şeklinde beşli Likert tipinde hazırlanmıştır. Bu maddeler öğretmenlerin yönetimle ilgili sorunları, özlük haklarıyla ilgili sorunları, ekonomik sorunlar ve diğer (öğrenci, müfredat, sosyal çevre, fiziksel koşullar ve kişisel gelişim ile ilgili) sorunlarını içermektedir.

Uygulamadan sonra herbir madde-toplam korelasyonuna bakılmıştır. Madde ölçek korelasyonu 0.30 dan altında olan 24 madde düşük korelasyon gösterdiği gerekçesiyle ölçekten çıkarılmıştır. Bir sonraki adımda ölçeğin yapı geçerliliğini test etmek için açımlayıcı ve doğrulayıcı faktör analizi yapılmıştır. Açıklayıcı faktör analizi ilişkin sonuçlar EK 1’de verilmiştir. Yapılan açımlayıcı faktör analizinde KMO değeri 0.87 ve Barnett testi ise anlamlı çıkmıştır. Dolayısıyla veri seti faktör analizi yapmaya uygundur (Hutcheson&Sofroniou, 1999). Açıklayıcı faktör analizinde birden fazla faktörde yüksek değer alan ve bir faktöre sadece iki maddeyle bağlı olan maddeler ölçekten çıkarılmıştır. Bu aşamada toplam 15 madde daha ölçekten çıkarılmıştır. Böylelikle madde havuzundaki 62 madde kullanılarak 23 maddelik 4 faktörlü bir ölçek oluşturulmuştur (yönetim, zaman yönetimi, özlük haklarının sınırlandırılması ve maaş). Ayrıca EK 1’de herbir faktörün maddelerini, açıkladığı varyansı ve güvenilirliği göstermektedir. Her bir faktörün açıkladığı varyans sırasıyla 25.27, 15.75, 12.02 ve 9.02 olmak üzere toplam açıklanan varyans 62.06’dur. Herbir faktörün güvenilirliği ise sırasıyla 0.93, 0.89, 0.80 ve 0.70 ve olup ölçeğin güvenilirliği 0.84 bulunmuştur. Ölçek bu haliyle güvenilir bir ölçme aracı olduğu söylenebilir.

Ölçeğin doğrulayıcı faktör analizine ilişkin analizleri Mplus programında yapılmış olup, doğrulayıcı faktör analizi modeli verilmiştir.

Şekil 1. Öğretmen sorun ölçeğinin doğrulayıcı faktör Analizi modeli

Model uyum iyilik uyum indeksine bakıldığında CFI ve TLI değerlerinin 0.90 ve 0.90 dan büyük olduğu ve RMSEA ve SRMR değerlerinin 0.08 den küçük olduğu modelin kabul edilebilir düzeyde olduğunu göstermektedir (Kline, 2011). Yine χ^2/sd değeri istenen değer olan 4 ün altında olduğu görülmektedir ($\chi^2(221,353)=424.39$; CFI=0.94; TLI=0.93; RMSEA=0.06; SRMR=0.05). Burada maaş ile ilgili faktöre 4 maddenin, özlük haklarıyla ilgili faktöre 6 maddenin, zaman yönetimi ile ilgili faktöre 5 maddenin ve yönetim ile ilgili faktöre ise 8 maddenin maddenin bağlandığı görülmüştür. Herbir madde ile ilgili ayrıntılı bilgi EK 1’ de verilmiştir.

Veri Analizi

Veriler analizinde tanımlayıcı istatistik yöntemi, t-test ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır. Veri analizinde her bir ölçeğin alt boyutları ile öğretmenlerin demografik özellikleri ve çalıştığı birimler ilişkilendirilmiştir.

BULGULAR

Bu bölümde araştırmada elde edilen bulgular alt problemlere göre aşağıda verilmiştir.

Birinci alt problem olarak özel öğretim kurs merkezlerinde çalışan öğretmenlerin karşılaştıkları problemler problemler ele alınmıştır. Bu problemler sırasıyla zaman yönetimi problemi ($\bar{x}=3.74$, $SS=.81$), özlük haklarının sınırlandırılması ($\bar{x}=3.73$, $SS=.89$) ve yönetim ile yaşadıkları problemler ($\bar{x}=3.59$, $SS=1.14$) olarak görülmüştür. Çünkü bu üç problemin ortalamaları ölçekte “katılmıyorum” yani (3.41-4.20) aralığına düşmektedir. Özel öğretim kurs merkezlerindeki öğretmenlerin maaş problemleri ($\bar{x}=2.39$, $SS=.72$) ortalamaları “katılıyorum” aralığı olan (1.80-2.60) aralığına düşmektedir.

Ayrıca, bu kurumlarda çalışan öğretmenlerin karşılaştıkları sorunların demografik ve çalıştıkları birime göre nasıl değişim gösterdiği aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 2 öğretmenlerin çalışma koşullarıyla ilgili sorunların cinsiyete göre dağılımını göstermektedir.

Tablo 2. Öğretmenlerin Cinsiyetlerine Göre Karşılaştığı Sorunların Dağılımı

Sorunlar	Gruplar	N	\bar{X}	SS	t	p
Maaş	Kadın	158	2.41	.65	.60	.56
	Erkek	207	2.37	.76		
Özlük Hakları	Kadın	158	3.63	.94	-1.66	.10
	Erkek	206	3.78	.85		
Zaman Yönetimi	Kadın	161	3.81	.81	-1.34	.18
	Erkek	212	3.69	.80		
Yönetim	Kadın	151	3.56	1.05	-.49	.63
	Erkek	184	3.62	1.18		

Bu sonuçlara öğretmenlerin farklı cinsiyette olması onların maaş problemlerini ($t=.60$, $p=.56$), özlük haklarının sınırlandırılması ($t=-1.66$, $p=.10$), zamana yönetimi ($t=-1.34$, $p=.18$) ve kurs yönetimi ($t=-.49$, $p=.63$) ile ilgili sorunlarını istatistiksel olarak anlamlı olarak etkilememektedir. Diğer bir ifadeyle, bu bahsedilen sorunların herbirinin ortalaması kadın ve erkek arasında istatistiksel olarak fark göstermez. Tablo 3 özel öğretim kurs merkezlerinde çalışan öğretmenlerin karşılaştığı sorunların onların medeni durumuna göre nasıl bir farklılık oluşturduğunu t-test analizi ile göstermektedir.

Tablo 3. Öğretmenlerin Medeni Durumlarına Göre Karşılaştığı Sorunların Dağılımı

Sorunlar	Gruplar	N	\bar{X}	SS	t	p
Maaş	Evli	250	2.44	.72	3.22	.00
	Bekar	125	2.23	.68		
Özlük	Evli	251	3.75	.82	.75	.46
	Bekar	123	3.67	1.02		
Zaman Yönetimi	Evli	257	3.73	.81	-.08	.93
	Bekar	126	3.74	.82		
Yönetim	Evli	220	3.51	1.14	-1.65	.10
	Bekar	121	3.72	1.12		

Bu sonuçlara öğretmenlerin evli yada bekar olması olması özlük haklarının sınırlandırılması ($t=.75$, $p=.46$), zaman yönetim ile ilgili sorunlarını ($t=-.08$, $p=.93$) ve yönetim ($t=-1.65$, $p=.10$) ile ilgili sorunlarını istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde değiştirmezken, maaş problemlerini etkilemektedir ($t=3.22$, $p=.00$). Yani, evli öğretmenlerin bekar öğretmenlere göre maaş bakımından istatistiksel olarak daha sorun yaşadığı görülmüştür.

Tablo 4 özel öğretim kurs merkezlerinde çalışan öğretmenlerin karşılaştığı sorunların onların eğitim derecelerine göre nasıl bir farklılık oluşturduğunu t-test analizi ile göstermektedir.

Tablo 4. Öğretmenlerin Eğitim Derecelerine Göre Karşılaştığı Sorunların Dağılımı

Sorunlar	Gruplar	N	\bar{X}	SS	t	p
Maaş	Lisans	248	2.45	.70	2.37	.02
	Lisans Üstü	127	2.27	.73		
Özlük	Lisans	250	3.66	.84	-1.84	.07
	Lisans Üstü	124	3.85	.96		
Zaman Yönetimi	Lisans	255	3.74	.83	-.14	.89
	Lisans Üstü	128	3.72	.78		
Yönetim	Lisans	224	3.52	1.16	-1.55	.12
	Lisans Üstü	117	3.71	1.09		

Tablo 4'e göre özel öğretim kurs merkezlerindeki öğretmenlerin farklı eğitim derecelerinin olması onların sadece onların maaş problemleri dağılımını değiştirmektedir. Lisansüstü eğitim alan öğretmenlerin lisans eğitimi alan öğretmenlere göre dershanede istatistiksel olarak daha az maaş problemi yaşadığı görülmüştür ($\bar{x}_{\text{lisans}} = 2.45$, $SS = .70$; $\bar{x}_{\text{lisansüstü}} = 2.27$, $SS = .73$; $t=2.37$, $p=.02$). Ancak öğretmenlerin farklı eğitim durumları onların özlük hakları problemleri ($t= -1.84$, $p=.07$), zaman yönetimi problemlerini ($t=-.14$, $p=.89$) ve yönetim ile ilgili sorunlarını ($t=-1.55$, $p=.12$) istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde değiştirmemektedir.

Tablo 5 özel öğretim kurs merkezlerinde çalışan öğretmenlerin karşılaştığı sorunların onların birime göre nasıl bir farklılık oluşturduğunu ANOVA analizi ile göstermektedir.

Tablo 5. Öğretmenlerin Çalıştığı Birime Göre Karşılaştığı Sorunların Dağılımı

Sorunlar	Gruplar	N	\bar{X}	SS	F	p
Maaş	Liselere Giriş Sınavına Hazırlık	128	2.40	.69	.87	.42
	Üniversite Giriş Sınavına Hazırlık	170	2.42	.75		
	KPSS'ye Hazırlık	77	2.30	.71		
Özlük	Liselere Giriş Sınavına Hazırlık	129	3.76	.93	.95	.39
	Üniversite Giriş Sınavına Hazırlık	170	3.76	.80		
	KPSS'ye Hazırlık	75	3.60	1.00		
Zaman Yönetimi	Liselere Giriş Sınavına Hazırlık	132	3.69	.87	.72	.49
	Üniversite Giriş Sınavına Hazırlık	174	3.73	.80		
	KPSS'ye Hazırlık	77	3.83	.73		
Yönetim	Liselere Giriş Sınavına Hazırlık	114	3.80	1.01	3.18	.04
	Üniversite Giriş Sınavına Hazırlık	158	3.48	1.15		
	KPSS'ye Hazırlık	69	3.47	1.25		

Tablo 5'e göre öğretmenlerin çalıştığı birime göre karşılaştığı problem arasında yönetim ile ilgili problemler hariç diğerlerinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur. Diğer bir ifadeyle, liselere giriş sınavlarına hazırlık (LGSH), üniversite giriş sınavına hazırlık (ÜGSH) ve KPSS'ye hazırlık düzeyinde çalışan öğretmenlerin gerek maaş gerekse özlük hak ve zaman yönetimi ile ilgili karşılaştıkları sorunlar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklar görünmemektedir (maaş: $F= .87$, $p=.42$; özlük: $F= .95$, $p=.39$; zaman yönetimi: $F= .72$, $p=.39$). Yönetim ile ilgili sorunlar değerlendirdiğinde, ANOVA sonuçlarına göre özel öğretim kurlarında çalışan öğretmenlerin çalıştığı birimlerin anlamlı bir şekilde etkilediği görülmüştür ($F= 3.18$, $p=.04$). Befferoni testi sonuçlarına göre sadece liselere giriş sınavına hazırlık biriminde çalışan öğretmenlerin ($\bar{x}_{\text{LGSH}} = 3.80$, $SS = 1.01$) üniversite sınavına hazırlık birimlerinde çalışan öğretmenlere ($\bar{x}_{\text{ÜGSH}} = 3.47$, $SS = 1.25$) göre yönetim ile istatistiksel olarak daha fazla sorun yaşadığı görülürken, KPSS'ye hazırlık birimindeki öğretmenler arasında istatistiksel olarak fark yoktur ($\bar{x}_{\text{KPSS}} = 3.47$, $SS = 1.25$).

TARTIŞMA ve SONUÇ

Özel öğretim kurs merkezleri eğitim siteminde sürekli tartışılan yapılar olmasına rağmen, gerek öğrencilerin akademik olarak başarılarını artmasında gerekse onları ulusal sınavlara hazırlanmasında önemli roller üstlenen kurumlardır. Ancak bu kurumların durumu farklı ülkelerde eğitimde fırsat eşitliği ilkesini bozmasından dolayı geçmişten günümüze tartışılmaktadır (Zhan, Bray, Wang, Lykins & Kwo, 2013). Bu gerekçe ile, Tanzanya’da 1960 ve 1970 yılları arasına kapatılmış ancak komünizm yıkıldıktan sonra yeniden açılmıştır (Heyneman, 2011). Bunun yanında özellikle Kamboçya ve Romanya gibi öğretmenler maaşlarının az olduğu ülkelerde, özel dersler devlette çalışan öğretmenlere gelir kapısı olmuştur. Buradaki öğretmenler okullarında müfredatın bir kısmını işleyip, geri kalanın özel derslerle kapatarak maaşlarını yükseltmektedir (Bray, 1999; Bray & Kwok, 2003). Bu çalışmada, önceki çalışmalarda bahsedilen özel öğretim kurs merkezlerinin sebep olduğu toplumsal sorunlara ek olarak, bu merkezlerinin bünyesinde çalışan öğretmenlerin sorunları ele alınmıştır. Çünkü bu kurumlar her geçen gün mezun olupta sınırlı sayıda devlet kadrosunda çalışamayan öğretmen adayları için vazgeçilmez istihdam yerleridir. Bu çalışmada özel öğretim kurs merkezi olan dershanlerde çalışan öğretmenlerin karşılaştıkları problem ve bu problemin onların demografik ve çalıştığı birimlere göre nasıl değiştiği incelenmiştir.

Yapılan açıklayıcı ve doğrulayıcı faktör analizi sonucunda geliştirilen ölçek, özel öğretim kurs merkezlerinde çalışan öğretmenlerin problemlerini dört grupta toplandığını göstermiştir: Yönetim ile yaşadığı problemler, zaman yönetimi sorunu, özlük hakların ihlali ve maaş problemi. Bu problemler arasında maaş probleminin ortalamasının en düşük olduğu ve genellikle öğretmenlerin maaşın zamanında yatması ve adil yatması noktasında problem yaşamadığı görülmüştür. Öğretmenlerin bir sonraki problemin ise kurs merkezi yönetimi ile yaşadığı problemler gelmektedir. Özellikle öğretmenlerin yönetimin gerek sözleşme şartlarına uymaması, gerekse kendilerine ait sorumlulukları tam yerine getiremeyip, çalışanlarından fazlasını beklemesi çalışanların yaşadığı problemlere örnektir. Ayrıca özel öğretim kurs merkezlerinde çalışan öğretmenler, en fazla zaman yönetimi ve özlük haklarının sınırlandırılması konusunda problem yaşadığı görülmektedir. Zaman problemi açısından değerlendirildiğinde, öğretmenlerin gerek mesleki gelişime uygun zaman bulamaması gerekse müfredatı yetiştirme, her bir öğrenciye uygun anlatım ve dönüt vermesi öğretmenlerin yaşadığı problemdir. Özlük haklarına ise verilecek örnek ise, öğretmenlerin sözleşme gerek fesih şartlarını net belirlemediği gerekse hastalık zamanının istirahat raporu kullanması ve resmi günlerden eksiksiz olarak faydalanması noktasında sorunlar yaşadığı görülmektedir.

Bu çalışmada öğretmenlerin yaşadığı bu problemler onların demografik ve çalıştığı birime göre ilişkilendirilmiştir. Yapılan analiz sonucunda özel öğretim kurs merkezlerinde çalışan öğretmenlerin sorunları genelde demografik ve çalıştığı birime değiştiği görülmüştür. Ancak öğretmenlerin farklı cinsiyette olması, onların karşılaştığı hiçbir sorunu anlamlı bir şekilde değiştirmedeği görülmüştür. Öğretmenlerin medeni ve eğitim dereceleri, yalnızca ekonomik sorunlarını bir miktar değiştirdiği bulunmuştur. Özellikle evli öğretmenlerin bekar öğretmenlere göre maaş sorunlarının daha fazla olduğu, verilen ücretin bekar öğretmenlerin hayat standardına uygun olduğu, verilen ücretin evli öğretmenler yetmediği, lisansüstü eğitim yapan öğretmenlerin lisans mezunu öğretmenlere göre maaş sorununun daha az olduğu, lisansüstü eğitimi yapan öğretmenlere maaş noktasında daha ayrıcalıklı davranıldığı görülmektedir. Öğretmenler çalıştığı birimlere göre karşılaştırıldığında, liselere giriş sınavına hazırlık kurslarında çalışan öğretmenlerin üniversiteye giriş sınavına hazırlık ve KPSS’ ye hazırlık kurslarında çalışan öğretmenlere göre yönetim ile daha fazla sorun yaşadığı görülmektedir. Bu durum birkaç şekilde yorumlanabilir. İlki yönetimin liselere giriş sınavına hazırlık birimlerinde çalışan öğretmenlerine karşı daha fazla baskıcı bir tutum izlediği veya onlardan daha fazla beklenti içerisinde oldukları. İkincisi ise, liselere giriş sınavına hazırlık birimindeki öğretmenlerinin kendi doğrularını uygulama tutkularının diğer birimlerde çalışan öğretmenlere göre daha fazla olduğu, bu durumun yönetimin istekleri ile çelişmeye sebep olduğu olarak yorumlanabilir.

Bu çalışmanın sonuçları gösteriyor ki, özel öğretim kurs merkezleri her ne kadar ticari bir kuruluş olsalar da birçok uygulamanın kurs yönetiminin insiyatifine bırakılması, olumsuz bir tablo meydana

getirmektedir. Bu sebeplerden dolayı, devletin özel öğretim kurslarında çalışan öğretmenlerin bu problemlerine yönelik düzenleyici ve düzeni uygulayıcı bir rol üstlenerek sistemin içinde yer alması gerekmektedir. Ayrıca yapılan düzenlemeler sadece özel öğretim kurslarındaki öğretmenlere değil, özel dershanelerden dönüşen okullardaki öğretmenleri de içine almalıdır. Çünkü dershanelerden dönüşen bu okullar halen çalışmalarına mevcut binalarında ve mevcut öğretmen kadrosuyla devam etmektedir. Ayrıca, eğitim fakültesinden mezun olan öğretmen adaylarının 2007-2010 yılları arasında %25'nin, 2013 yılında ise yaklaşık %20'sinin devlette istihdam ettiği düşünürse (Aydın, Sarier, Uysal, Aydoğdu-Özoğlu, & Özer, 2014), istihdam yüzdesinin artırılması bu sayısının öğretmenlerin özel öğretim kurs merkezlerindeki yığılmaları engelleyecektir. Son olarak, Türkiye'deki özel öğretim kurs merkezlerini artırması Türk Milli Eğitim sistemindeki sınav sistemin bir ürünü olduğunu göz önünde bulundurulursa (TED, 2005; Tansel, 2013), sınavlarda yapılan köklü değişimler bu kurumlara olan ihtiyacı otomatik olarak kaldıracaktır (Özan, Polat, Gündüzalp, & Yaraş, 2015). Bu sebeple gerek bu kurumların çalışma durumlarını düzenleyecek gerekse sayılarını doğrudan ya da dolaylı olarak azaltacak politikalar geliştirilmelidir.

KAYNAKLAR

- Ata, M. K. (2006). *Özel Öğretim Kurumlarının Kuruluşu, İşleyişi Ve Denetimi*(Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Aydın, A., Sarier, Y., Uysal, Ş., Aydoğdu-Özoğlu, E., & Özer, F. (2014). Türkiye'de Öğretmen İstihdamı Politikalarının Değerlendirilmesi [doi: 10.14527/kuey. 2014.016]. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 20(4), 397-420.
- Berberoğlu, G., & Tansel, A. (2014). Does private tutoring increase students' academic performance? Evidence from Turkey. *International Review of Education*, 60(5), 683-701.
- Bray, M. (1999). The Shadow Education System: Private Tutoring and Its Implications for Planners. *Fundamentals of Educational Planning Series, Number 61*.
- Bray, M., & Kwok, P. (2003). Demand for private supplementary tutoring: conceptual considerations, and socio-economic patterns in Hong Kong. *Economics of Education Review*, 22(6), 611-620.
- Büyüköztürk, Ş. (2003) *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı: istatistik, araştırma deseni, SPSS uygulamaları ve yorum* (3.Baskı). Ankara: Pegem Yayınları.
- Çiçek, G. M. (2009). *Özel Öğretim Kurumları Çalışanlarının Bireysel İş hukuku Açısından Durumu*(Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Davies, S. (2004). School choice by default? Understanding the demand for private tutoring in Canada. *American Journal of Education*, 110(3), 233-255.
- Dağlı, S. (2006). *Özel Dershanelere Öğrenci Gönderen Velilerin Özel Dershaneler Hakkındaki Görüş ve Beklentileri (Kahramanmaraş Örneği)*(Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kahramanmaraş.
- Dang, H. A., & Rogers, F. H. (2008). The growing phenomenon of private tutoring: Does it deepen human capital, widen inequalities, or waste resources?. *The World Bank Research Observer*, 23(2), 161-200.
- Demirer, D. K. (2012). Eğitimde Piyasalaşma ve Öğretmen Emeginde Dönüşüm. *Çalışma ve Toplum Dergisi*, 1(1), ss.167-186, Ankara.
- Gurun, A. & Millimet, D. L. (2008). Does Private Tutoring Payoff, IZA Discussion Paper No. 3637, The Institute for the Study of Labor (IZA).
- Heyneman, S. P. (2011). Private tutoring and social cohesion. *Peabody Journal of Education*, 86(2), 183-188.
- Hutcheson, G. D., & Sofroniou, N. (1999). *The multivariate social scientist: Introductory statistics using generalized linear models*. Sage.
- Karasar, N. (2004). *Bilimsel araştırma yöntemi: kavramlar, ilkeler, teknikler*. Nobel Yayın Dağıtım.
- Kline, R. BH. (2011). *Principles and practice of structural equation modeling*. Guilford press.
- Kosterelioglu (2015). Private Courses in Education or Education in Private Courses? *International Online Journal of Educational Sciences*, 7(1), 203-218
- MEB (2010). Milli Eğitim İstatistikleri Örgün Eğitim, 2009-2010. Ankara, Türkiye Milli Eğitim Bakanlığı Strateji Geliştirme Bakanlığı.
- MEB (2011). Milli Eğitim İstatistikleri Örgün Eğitim, 2010-2011. Ankara, Türkiye: Milli Eğitim Bakanlığı Strateji Geliştirme Bakanlığı.
- MEB (2015). Milli Eğitim İstatistikleri Örgün Eğitim, 2014-2015. Ankara, Türkiye: Milli Eğitim Bakanlığı Strateji Geliştirme Bakanlığı.
- OECD. (2014). *Education at a Glance 2014: OECD Indicators*. OECD Publishing.
- Öner, G. (2007). *Özel Dershanelerin İlköğretim Matematik Öğretimindeki Yeri ve Önemi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir.

- Özan, M.B., Polat, H., Gündüzalp, S., Yaraş, Z.(2015). Okul yöneticilerinin dersane dönüşümüne ilişkin görüşleri. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15 (2), 259-279
- Özoğlu, M. (2011). Özel Dershaneler: Gölge Eğitim Sistemiyle Yüzleşmek. *Seta Analiz*.
- Tansel, A. & Bircan, F. (2005). Effect of supplementary education on university entrance examination performance in Turkey, (Türkiye’de özel dersane eğitiminin üniversite giriş sınavlarında başarıya etkisi). Kahire: Economic Research Forum Çalışma Raporu No. 0407 ile Bonn: IZA Çalışma Raporu No. 1609.
- Tansel, A. & Bircan, F. (2006). Demand for education in Turkey: A tobit analysis of private tutoring expenditures. *Economics of Education Review*, 25(3), 303–313.
- Tansel, A., & Bircan Bodur, F. (2008). Private supplementary tutoring in Turkey: recent evidence on its various aspects. *IZA Working Paper No. 3471*.
- Tansel, A. (2013). Supplementary Education in Turkey: Recent Developments and Future Prospects. In Aurini, J. (Ed.), *Out of the shadows: The global intensification of supplementary education* (pp.23-66). Emerald Group Publishing.
- TED (2005). *Türkiye’de Üniversite’ye Giriş Sistemi Araştırması ve Çözüm Önerileri*, Ankara: Türk Eğitim Derneği.
- TED (2006). *Türkiye’de üniversiteye giriş sistemi*, Ankara: Türk Eğitim Derneği, 2006.
- Yılmaz, K., & Altınkurt, Y. (2011). Öğretmen adaylarının Türk eğitim sisteminin sorunlarına ilişkin görüşleri. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 8(1), 942-973.
- Zhan, S., Bray, M., Wang, D., Lykins, C., & Kwo, O. (2013). The effectiveness of private tutoring: Students’ perceptions in comparison with mainstream schooling in Hong Kong. *Asia Pacific Education Review*, 14(4), 495-509.

EKLER

EK 1

Özel öğretim kurs merkezlerinde çalışan öğretmenlerin çalışma koşullarıyla ilgili sorun ölçeği

	Yönetim	Zaman Yönetimi	Özlük	Maaş
1. Dershane yönetimi, sözleşme feshini veya sözleşme yenilemeyi tehdit unsuru olarak kullanmıyor (M6).	.879			
2. Dershane yönetimi öğretmenleri ideoloji ve siyasi görüşlerine göre ayırım yapmıyor (M16).	.853			
3. Yönetimin kendi görev ve sorumluluklarını tam olarak yerine getirdiğini düşünüyorum (M3).	.844			
4. Dershane yönetimi sözleşme şartlarına muhalif hareket etmiyor (M14).	.839			
5. Dershane yönetiminin verdiği karar öğrenci ve öğretmenlerin aleyhinde olursa vazgeçebiliyor (M7).	.832			
6. Dershane yönetimi özelde çalışmak zorunda olmamızı suistimal etmiyor (M15).	.759			
7. Dershane yönetimi, öğretmenlerle olan maddi manevi ilişkide adaletli davranıyor (M8).	.758			
8. Yönetimin aldığı kararlara uymakta zorluk çekmiyorum (M4).	.729			
9. Öğrencilerin seviyesine inmek için yeterli zamanım oluyor (M50).		.893		
10. Mesleki alanda kendimi yetiştirmeye zaman bulabiliyorum (M55).		.859		
11. Öğrencilerden dönüt almak için zamanım oluyor (M51).		.854		
12. Branşım ile ilgili gelişme veya değişimleri takip edecek bilimsel dergi ve yayınları takip ediyorum (M56).		.818		
13. Müfredatın uygulanmasında zaman problemi yaşıyorum (M58).		.779		
14. Hasta olmam durumunda verilen istirahat raporunu kullanabiliyorum (M43).			.746	
15. Özel bir kurumda çalışıyor olmaktan dolayı gelecek endişesi taşımıyorum (M36).			.741	
16. Resmi tatil günlerinden eksiksiz olarak faydalanabiliyorum (M42).			.716	
17. Gerektiğinde yeterince takdir veya iltifat (maddi – manevi) görüyorum (M39).			.699	
18. Bir sendikaya üyeyim (M35).			.694	
19. Sözleşme imzalarken sözleşme fesih şartlarını belirttim (M46).			.666	
20. Olağanüstü durumlarda avans alabiliyorum (M25).				.793
21. Maaş dağılımında adaletli davranıldığına inanıyorum (M19).				.741
22. Maaşım banka hesabımıza yatıyor (M22).				.695
23. Maaşı 12 ay üzerinden alıyorum (M24).				.679
Açıklanan Varyans	25.27	15.75	12.02	9.02
Güvenirlilik katsayısı	0.93	0.89	0.80	0.70

Science, Art and Sports School at Sinop Children's University: Its Effects on Children's Perceptions

Hüseyin Es

Sinop University, Faculty of Education, Sinop, Turkey, huseyines@sinop.edu.tr

Nurhan Öztürk Geren

Sinop University, Faculty of Education, Sinop, Turkey, nurhanozturk41@gmail.com

Esra Bozkurt Altan

Sinop University, Faculty of Education, Sinop, Turkey, bzkrt.esra@gmail.com

ABSTRACT The purpose of the present study is to evaluate the children's perceptions about the Entertaining Science, Art and Sports School at Sinop Children's University, which is a project including various science, art and sports activities carried out at Children's University of Sinop University. All the processes of the study from data collection to data analysis were conducted through qualitative research paradigm. The data of the study were collected by means of poster and interview techniques. The study group consists of 50 students finishing 5th grade in 2012-2013 school year and participating in the above-mentioned project. During the project lasting for 5 days, 23 different science, art and sports activities were performed; yet, most of the activities were science activities. At the end of the fifth day, the students were asked to prepare a poster by reflecting on the experiences they had during the activities of the project and then the students were asked what they wanted to depict in their posters through semi-structured interviews. The study concluded that the students liked all the activities conducted during the project but they liked most the activities in which they actively participated.

Keywords Children's university, science camp, science school.

Öğrencilerde Bıraktığı Etkilerle Sinop Çocuk Üniversitesi'nde Bilim, Sanat ve Spor Okulu

ÖZ Bu araştırmada, Sinop Üniversitesi Çocuk Üniversitesi'nde gerçekleştirilen çeşitli bilim, sanat ve spor etkinliklerini içeren bir proje olan Sinop Çocuk Üniversitesi'nde Eğlenceli Bilim, Sanat ve Spor Okulu'nu öğrenci görüşleriyle değerlendirmek amaçlanmıştır. Araştırmanın veri toplamadan veri analizine tüm süreci nitel araştırma paradigması ile yürütülmüştür. Araştırmanın çalışma grubunu söz konusu projeye katılan ve 2012-2013 eğitim-öğretim yılında 5. sınıfta bitirerek 6. sınıfa geçmiş olan 50 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmanın verileri poster ve görüşme tekniği kullanarak toplanmıştır. Beş gün süren projede süreç boyunca ağırlıklı olarak bilim olmak üzere toplam 23 farklı, bilim, sanat ve spor etkinliği gerçekleştirilmiştir. Beşinci günün sonunda öğrencilerden projede gerçekleştirdikleri etkinlikleri düşünerek beş günlük süreci yanıstan poster hazırlamaları istenmiş, ardından öğrencilere posterlerinde neleri anlatmak istedikleri yarı yapılandırılmış görüşmeler ile sorulmuştur. Posterlere ilişkin veriler betimsel analiz ile öğrenciler ile yapılan yarı-yapılandırılmış görüşmeler ise içerik analizi ile çözümlenmiştir. Araştırmada öğrencilerin proje süresince tüm etkinlikleri sevdikleri ancak en çok etkilendikleri etkinliklerin kendilerinin aktif olarak yer aldıkları etkinlikler olduğu belirlenmiştir. Ayrıca, öğrencilerin süreçte eğlenerek ve yaparken öğrendiklerine, sanat ve spor etkinliklerinin de süreçte yer almasını olumlu bulduklarına vurgu yaptıkları tespit edilmiştir.

Anahtar kelimeler Çocuk üniversitesi, bilim kampı, bilim okulu.

GENİŞLETİLMİŞ ÖZET

Fen ile günlük yaşam arasında ilişki kurabilen ve öğrendiklerini günlük yaşamla ilişkilendirebilen fen okuryazarı bireylerin geliştirilmesinde formal eğitimin yanında informal fen eğitimi de önemli bir yer tutmaktadır (Stocklmayer & Gilbert, 2003). İnfomal ortamlar, çocukların okullarda öğrendikleri bilgi ve becerileri tamamlama, araştırma ve deney yapmayı mümkün kılma ve bilgiye ulaşmak için sorgulayıcı ve çok yönlü düşüncelerine katkı sağlama bakımından etkili ortamlardır (Noel-Storr, 2004). Diğer bir deyişle informal ortamlarda yapılan eğitimler, okullarda yapılan formal eğitimlerle kazandırılması güç olan, ilk elden gözlem yapma fırsatı sağlaması açısından sınıf içi etkinlikleri tamamlayıcı bir etkiye sahiptir (Emmons, 1997). Bu ortamlarda, öğrencilere geniş zaman sunulmasından dolayı öğrencilerin bilgilerini en iyi şekilde yapılandırmaları beklenmektedir (Melber & Abraham, 1999). Bu bağlamda bilim kampları, öğrenme ortamı öğrencileri motive edici olan ve ilgi çekici, öğrencilerin keşfetmelerine, gözlem yapmalarına, yaptıkları gözlemleri sıralamalarına ve gözlemlerden çıkarımlar yapmalarına fırsatlar sunan informal ortamlardır. İnfomal eğitim ortamları uzun yıllardır fen eğitiminde etkin bir şekilde kullanılıyor olmakla birlikte son yıllarda bu ortamlar çocuklara birçok disipline yönelik uygulamalı eğitim sunan “Çocuk Üniversitesi” adıyla kurumsal bir kimlik kazanma eğilimindedir. Çocuk Üniversitelerinin kurulmasının altında yatan nedenler, çocukların fen alanında eleştirel düşünceleri ve merak duygusu kazanma noktasında onları cesaretlendirmek, onların üniversite ile tanışmalarını sağlayarak akademik kültürlerine ışık tutmak ve gelecekte yapacakları tercihlere yol göstermek olarak ifade edilebilir (EUCU, 2013). Bu amaçlara hizmet eden Çocuk Üniversitelerinin dünyada olduğu gibi Türkiye’de de hızla yaygınlaşmasının ve buralarda gerçekleştirilen etkinlikler ile çocukların bilim ve bilimsel faaliyetlerle erken yaşlarda tanışmalarında büyük öneme sahip olduğu düşünülmektedir.

Bu araştırmada, TÜBİTAK desteğiyle gerçekleştirilmiş olan “Sinop Çocuk Üniversitesi’nde Eğlenceli Bilim, Sanat ve Spor Okulu”nda yapılan öğretim etkinliklerinin ayrıntılı bir şekilde sunulması ve öğrencilerin yapılan etkinliklerle ilgili olarak hazırladıkları posterlerin değerlendirilmesi ve bu şekilde etkinliklerin öğrencilerde bıraktığı etkilerin tespit edilmesi amaçlanmıştır.

Araştırmada, nitel araştırma metodolojisinin desenlerinden biri olan, bir ya da birkaç özel durumu çok yönlü, sistemli ve derinlemesine inceleyerek analiz edilmesini sağlayan durum çalışması (case study) yöntemi (Yıldırım & Şimşek, 2008) kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, Sinop ili Merkez İlçesinde ve merkez köylerinde bulunan ilköğretim okullarının 5.sınıfını bitirmiş 6.sınıfa geçmiş 50 öğrenci oluşturmaktadır. Gönüllü öğrencilerin başvuruları, başvuru formu ve istenen ekleriyle birlikte belirlenen tarihler arasında alınmış ve katılımcılar, yapılan başvurular arasından *basit tesadüf örnekleme yöntemi* ile belirlenmiştir.

TÜBİTAK desteğiyle Sinop Üniversitesi Çocuk Üniversitesi tarafından gerçekleştirilen “Sinop Çocuk Üniversitesi’nde Eğlenceli Bilim, Sanat ve Spor Okulu” adlı projede 1 yürütücü, 5 uzman, 12 öğretmen, 10 rehber ve 1 birim sekreteri olmak üzere toplam 29 personel görev almıştır. Projede 5 gün boyunca büyük çoğunluğu bilim ile ilgili olmak üzere 22 farklı bilim, sanat ve spor etkinliği gerçekleştirilmiştir. Bu etkinliklerin öğrencilerin ilgisini çeken, gündelik yaşamla ilişkili olan ve kolay ulaşılabilir malzemelerle yapılabilmesine ve süreç sonunda bireylerin de kolaylıkla yapabilecekleri etkinlikler olmasına özen gösterilmiştir.

Araştırmanın veri kaynağını, projenin son günü gerçekleştirilen “Poster Yarışması: Hayal Gücümüz İş Başında” adlı etkinlikte hazırlanan posterler ve ardından öğrencilerin posterlerine yönelik yaptıkları açıklamalar oluşturmaktadır. Bu etkinlikte öğrencilerden proje süresi boyunca yaptıkları etkinlikleri düşünerek bu projeyi hiç bilmeyen birine anlatmak isteseler nasıl anlatabileceklerini düşünceleri ve bu doğrultuda poster hazırlamaları istenmiştir. Her öğrencinin bireysel olarak poster hazırladığı bu etkinlikte posterlerini hazırlamaları için öğrencilere 60 dakika süre verilmiş Öğrencilerin posterleri toplanarak araştırmacılar tarafından ön inceleme yapılmış ve panolarda sergilenmiştir. Tüm öğrenciler önce 10 dakika kadar tüm sergiyi dolaşmışlar ve her posterini inceleme fırsatı bulmuşlardır. Ardından her öğrenci kendi posterinde neler yaptığını, çizdiği resimlerde neyi anlatmak istediğini, yazdığı yazılarla karşısındakine ne gibi mesajlar vermek istediğini açıklamış ve bu süreç kamera ile kayıt altına alınmıştır. Nitel veri analizinin kullanıldığı bu araştırmadan elde edilen veriler iki şekilde değerlendirilmiştir. Verilerin analizinde NVivo 8 Nitel Veri Analiz Programı kullanılmış ve verilerin bir kısmı *betimsel analize*, bir kısmı ise *içerik analizine* tabii tutulmuştur. Değerlendirmenin ilk basamağında, öğrencilerin posterlerinde en çok sevdikleri ve etkilendikleri etkinlikler belirlenmiştir. Öğrencilerin bahsettiği her bir

etkinlik bir tema olarak belirlenmiş ve bu bağlamda betimsel analize başvurulmuştur. Değerlendirmenin ikinci basamağında ise öğrencilerin posterleri ile ilgili belirttikleri görüşleri oluşturmaktadır. Bilim, sanat ve spor okulu sürecinin sonunda öğrencilerin proje ve projede yer alan etkinliklerle ilgili olarak belirttikleri görüşler incelenerek, kodlama anahtarı oluşturulmuş ve verileri "içerik analizi"yle çözümlenmiştir. Kodlama anahtarının oluşturulmasında NVivo8 Nitel veri analiz programı kullanılmıştır.

Araştırma bulguları dikkate alındığında öğrencilerin posterlerinde kendilerinin daha aktif yer aldığı etkinliklerden bahsettikleri düşünülmektedir. Zira öğrencilerin posterlerinde en çok yer verdikleri etkinliklerin sevdikleri, eğlendikleri ve etkilendikleri etkinlikler olduğu belirlenmiştir. Bununla birlikte posterlerle ilgili görüşlerinde öğrencilerin büyük bir kısmı, çocuk üniversitesinde yapılan etkinlikleri çok sevdiklerini, bilim etkinlikleriyle birlikte sanat ve spor etkinliklerinin de yer almasının daha motive edici olduğunu, bazı etkinliklerle ilk kez karşılaştıklarını, ilk kez yapma fırsatı yakaladıklarını, yaparken öğrendiklerini hissettiklerini ve öğrendikleri bilgileri aileleriyle, arkadaşlarıyla ve öğretmenleriyle paylaşmak istediklerini ifade etmişlerdir. Ayrıca öğrencilerin büyük çoğunluğu çocuk üniversitesinde etkinlikleri yaparken hem eğlendiklerini hem de öğrendiklerini belirtmişlerdir. Araştırmada öğrencilerin bu tarz etkinliklerin sürekli yapılmasını istedikleri yönünde görüş belirttikleri de tespit edilmiştir. Öğrencilerin bir kısmı posterlere yönelik açıklamalarında arkadaş ilişkilerini olumlu yönde etkileyen bir süreç yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Bu bulguyu, Smith, Steel ve Gidlow (2010)'un yapmış oldukları araştırmada okul kamplarının eğlenceli olduğu ve birlikte zaman geçirildiği için akran ilişkilerini geliştirme ve sosyal açıdan tecrübe kazanma yönünde etkinliklerin yer aldığı yönündeki görüşleri destekler niteliktedir.

Bu sonuçlardan yola çıkarak, çocuk üniversitesi kapsamında gerçekleştirilen birbirinden farklı ve günlük yaşamla ilişkili etkinliklerin öğrencileri motive edici, ilgilerini ve tutumunu olumlu yönde etkileyebilecek özelliklerinin olmasından ve konulara yönelik merak ve istek uyandırmasından dolayı öğrencilerin olumlu kazanımlarla süreci tamamladıkları ve bu nedenle olumlu görüş bildirdikleri düşünülmektedir.

INTRODUCTION

Within the framework of science education, one of the objectives is to teach students how to use scientific process skills so that they can find the ways of solving problems and become science literate. In order to achieve this objective, students are expected to act like a scientist and watch, smell, hear and wonder the nature and natural occurrences and learn how to cope with problems (Türkmen, 2010). Therefore, while teaching science to children particularly the younger ones, they should be enabled to learn by discovering and enjoying themselves and they should be provided with a guidance to reduce their worries and fears and in this way, students are expected to have fun from science (Cho, & Choi, 2003; Wilson, Cordry, & Unline, 2004).

In today's world, individuals who establish a relationship between science and everyday life, who transmit this information to their daily lives, who associate their knowledge with science and technology, who are aware of how to learn, who hold critical, reflective and creative thinking skills are called as qualified individuals (Çalışkan, 2013). In the training of science literate individuals who can create links between science and daily life and associate what they have learned with real life, emphasis should be put on informal education as well as formal education (Stocklmayer & Gilbert, 2003). Informal settings are effective environments that complement students' knowledge and skills, and they provide them with opportunities to make research and experiments and contribute to their inquiry and multi-dimensional thinking skills (Noel-Storr, 2004). That is, education given in informal settings is complementary to classroom education so that students can learn difficult issues better (Emmons, 1997). In these environments, as students are given a lot of time, students can construct their knowledge well (Melber & Abraham, 1999). In this sense, science camps can be seen as informal settings that are motivating and interesting for students and allow them to discover, make observations, analyze and make inferences from these observations. Though informal education settings have been used in science education for many years, they are now gaining an institutional identity under the name of "Children's University" offering applied education in many disciplines for children. Reasons behind the foundation of Children's universities are to encourage children to think critically and to become curious about science, to introduce them to universities and to raise their awareness of academic culture and to provide them with guidance in their future preferences (EUCU, 2013). Children's universities serving these purposes are rapidly becoming popular in Turkey as they are in the world and through the activities to be conducted in these settings, students will be able to engage in science and scientific activities at early ages.

"Children's Universities Teach about Science to Children at their Early Ages"

Children's universities serve the function of a bridge for children to be introduced to science (Gorard, 2013). In this way, students are believed to experience the pleasure of discovery and learning, they will be able to learn in a different setting from the usual classroom environment by being engaged in activities different from traditional activities so that they can make connections between science and daily life and encounter the entertaining part of learning through individual and group works. Thus, science camps and science schools have gained greater importance to provide students with opportunities to learn in informal settings. The organization called The Scientific and Technological Research Council of Turkey [TÜBİTAK] in Turkey evaluates proposed scientific studies and projects integrating science with the community and decides which one to fund based on some criteria. In scientific and community projects funded by TÜBİTAK, it is expected that participants should recognize scientific phenomena, increase their sense of curiosity, find learning more meaningful and become more willing towards learning and thus, education given in informal settings seems to be of great importance (Buluş Kırıkkaya, Bozkurt & İmalı, 2011). In this respect, within the context of the activities conducted in the Children's University affiliated to Sinop University located in a city in the north of Turkey, a project was proposed to TÜBİTAK for children to conduct effective scientific activities in informal settings in 2012 and it was found to be worth funding. This project was revised in 2013 and then it was proposed to TÜBİTAK once more and again it was found to be worth funding. The name of the first project was "Entertaining Science, Art and Sports School in the Paradise of the North, Sinop" and the name of the second project was "Entertaining Science, Art and Sports School in Sinop Children's University".

In the present study, the purpose is to make the detailed presentation of the activities conducted in the project of "Entertaining Science, Art and Sports School of Sinop Children's University" supported by TÜBİTAK in 2013, to evaluate the students posters designed in relation to the activities conducted and

to determine the effects of the activities on children's perceptions. In this way though the result of the current study it is expected to contribute to children's universities and the researchers studying in this field around the world. When the related literature is reviewed, it is seen that there are some studies focusing on projects conducted within the framework of science schools (Metin & Bağcı Kılıç, 2009; Yardımcı & Bağcı Kılıç, 2009; Yardımcı, 2009; Buluş Kırıkkaya, Bali, Bozkurt, İşeri & Vurkaya, 2010; Buluş Kırıkkaya, Bozkurt & İşeri, 2011; Buluş Kırıkkaya, Bozkurt, İşeri, Vurkaya & Bali, 2011; Buluş Kırıkkaya, Bozkurt & İmalı, 2011; Cavaş, 2011; Leblebicioğlu, Metin, Yardımcı & Berkyürek, 2011; Metin & Leblebicioğlu, 2011; Metin & Leblebicioğlu, 2012; Cavaş, Cavaş, Muşlu Kaygısız & Kesercioğlu, 2013). When the number of such studies increases and more opinions of students about the activities they conduct in science schools are revealed, greater contributions will be made to literature and the quality of similar projects will be improved.

METHOD

In the present study, case study method was employed. The case study method is used to analyze one or few specific cases systematically and in a detailed manner (Yıldırım & Şimşek, 2008). The case study method involves the in-depth analysis of a single case rather than the analysis of a limited number of variables by following some certain rules. The case study is in fact a means of checking what is happening in an environment, collecting data in a systematic manner, analyzing them and eliciting results (Davey, 1991). On the other hand, the case study is also employed for the evaluation of a program or for in-depth analysis of an occurrence (Marshall & Rossman, 2006). Yin (2009) classified the case study into four designs based on the researched case and the units of analysis involved in the case. These designs are as follows; Integrated Single Case, Nested Single Case, Integrated Multiple-Case, Nested Multiple-Case.

In the present study, the nested single case design was employed. The nested single case design is defined as a case study when there is a case including more than one case or sub-component nested to each other (Yin, 2009). The only case investigated in the present study is the distribution of the posters designed by the students and their opinions about the posters. The sub-analysis units or components are the distribution of each activity included by the students and their opinions.

Study Group

The study group consists of 50 students finishing 5th grade and starting 6th grade of elementary schools in the city of Sinop and some of its villages. Criteria set to determine the students to participate in the project of "Entertaining Science, Art and Sports School at Sinop Children's University" on voluntary basis are their having finished fifth grade in 2012-2013 school year and not having participated in such a project before. In order to determine the study group, schools were sent information leaflets, posters including project information and application forms via the directories of National Education in the city and some towns and posters, banners and project information adverts were hung in different places of the city. Students' applications were taken within a pre-set dates and the participants were determined through simple random sampling method among all the applications.

Students' gender, type of the school they attend, education levels of their mothers and fathers and occupational status of their mothers and fathers were set to be their demographic features. Out of the participants, 27 are females and 23 are males. Of the participants, 49 are from state schools and 1 of them is from a private school. The education levels of the mothers are as follows: elementary school graduates (f=26), university graduates (f=13), master's or PhD graduates (f=6) and high school graduates (f=5) and the education levels of the fathers are as follows: elementary school graduates (f=18), university graduates, master's or PhD graduates (f=9) and high school graduates (f=5).

Data Collection Instrument and Process

The data source of the current study includes posters prepared by the students on the last day of the project within the context of an activity called "Poster competition: Our imagination is at work" and the explanations made by the students about their posters. Within this activity, the students were asked to think about the activities they had performed throughout the project and then assume that they had to explain the project to someone who did not know anything about the project and following these reflections, they were asked to prepare their posters. In this activity, each student prepared their posters

individually and they were given 60 minutes to do this. Then the students' posters were collected and underwent a preliminary examination and after that, they were displayed on boards. The students were given 10 minutes to examine each poster in the exhibition. Following this, each student explained what they did in their own posters, what they intended to explain through their drawings and what types of messages they intended to convey with their writings on the posters and this process was video recorded. While a student was making his/her explanations, his/her peers listened to him/her. After their presentation of their posters, the students' explained their feelings and thoughts about the science school and the activities they conducted in this school. In this way, all the participants were able to explain their thoughts and opinions and the application was finished. The posters were divided into some certain categories (the most affectionate poster, the most environmentalist poster, the most colorful poster etc.) by 5 persons monitoring the activities throughout the project. The students' posters and explanations about the posters were analyzed together and in this way, the collected data were evaluated. A poster is a two-dimensional graph designed to introduce a project to a visitor who has no prior information about the project (Yaman & Karamustafaoğlu, 2005). As posters are an important means of exchanging information between the presenter and the presented (Çepni & Çil, 2009), they are regarded as an important source of information in the current study. The use of drawing in guiding the interview facilitates the children to talk about what they felt comfortable revealing to the researcher (Ogina, 2012). Many researchers indicated that children express themselves more comfortable by drawing (Young & Barrett, 2001; Backett-Milburn & McKie, 1999; Yuen, 2004; Driessnack, 2006). In this regard, poster technique was preferred in the current study as it enabled the participants of the study to illustrate their feelings and opinions about the science, art and sports school and activities performed in this school. Another data source of the current study which employed the case study method is semi-structured interviews used to elicit the students' explanations about their posters. In semi-structured interviews, all of the questions are used either flexibly or they are mixed and less structured (Merriam, 2009). In the case study method, many techniques such as observation, document analysis, survey, interview and Delphi techniques are used (Dooley, 2002).

Activities conducted in the Science, Art and Sports School

In the TÜBİTAK funded project "Entertaining Science, Art and Sports School in Sinop Children's University" carried out by Sinop University Children's University, 29 people were recruited and these people were 1 coordinator, 5 experts, 12 instructors, 10 counselors and 1 unit secretary. Within the framework of the project lasting for 5 days, 22 different science, art and sports activities were conducted. Great attention was paid for these activities to be interesting for students, to be related to daily life and to be carried out with easily available materials. In order to provide some insights into the nature of the activities conducted within the project, some sample activities are given below:

"Entertaining-Dangerous Sides of Chemistry: Foaming Magic and Match of the Chemistry": In this activity, the aim is to make students analyze reactions, reaction speed, factors affecting the speed of a reaction and the effect of the catalyst on the speed of a reaction, to raise their awareness of both interesting and dangerous sides of chemistry by means of observations of the reaction process and outcomes of this process and to make them aware of the results that may stem from unconscious use of chemical materials. In the foaming magic experiment, a mixture was prepared with liquid detergent, food dye and hydrogen peroxide and then with the addition of potassium iodide, foaming colorful mixture was observed. Within the framework of the match of chemistry experiment, concentrated sulphuric acid was dropped into the mixture of potassium chlorate and sugar and then flames and smoke were observed.

"Stone Painting: Let's Imagine, Select our Stone and Paint it": The purpose of this activity is to make students reflect their creative and aesthetic views on different materials, to make them understand visual perception and conduct visual thinking. Therefore, students were allowed to paint stones however they wished and then assigned them some meanings based on analogies.

"Agriculture-based Science Education Applications: My Kite is on the Sky": The purpose of this activity is to make students create links between science subjects and daily life by means of design-based science teaching. Through this activity, the students were provided with opportunities to use scientific information within entertaining activities. In this connection, each student made kites under the guidance of counselors and learned the basic physical information about flying.

“Sky Observation Festival”: Within this activity, the main goal was to make students observe the sky with both naked eyes and telescope. In order to facilitate these observations, the students were given sky map of the related moon. Different star clusters were introduced to the students and they were informed how these star clusters had been named years ago. Then, the telescope was arranged to observe the planets of Venus and Saturn and then observations of these planets were made. The objectives of this activity were to impart basic information about astronomy to the students and inform them about the features of planets and star clusters.

“Let's Build Our Ship Model on Our Own: Little Masters are at Work”: As it is a natural port city located on the coastline of Black Sea, Sinop is famous for model ship production. The objective of this activity was to inform the students about how to make a ship model and a trip was organized for students to visit a ship model production workshop. Then, each student produced his/her own ship model and painted it.

“Enjoyable Warm-up-Educational Game (Riziko)”: Within the framework of this activity, the main objectives were to instill the habit of physical activity through sports activities in the students, raise their awareness in the field of physical-kinesthetic intelligence and in this way, to enhance self-confidence, desire to achieve and cope with difficulties, self-expression and thinking skills, to teach them the meaning of winning and losing, to improve the sense of competition within the emotions of sharing and cooperation and to make the students enjoy, relax and have a good time by using their physical, cognitive, emotional and social motor skills.

“A Bit Art in Life: Marbling Art”: The purpose of this activity was to make the students express their artistic, aesthetic and creative sides on various materials. In this activity, the students experienced the harmony of colors and created a work of art with their brushstrokes.

“Making a Flying Balloon in the Field”: Within the framework of this activity, the students were asked to write how to design a flying balloon from the given materials by means of Prediction-Observation-Explanation (POE) method. For this purpose, information about the movement of heated gases was used and theoretical explanations were made. By giving information about the working principle of a flying balloon and then what kind of balloon could be designed with the given materials was discussed. The activity was performed individually and each student designed a flying balloon. At the end of the activity, the students were asked to note down their observations and in this way, they were allowed to indicate whether their prior opinions changed or not

“We Have Learned the Types of Soil and Root: Let's Plant Flowers!”: In this activity, the students were shown how to prepare a mixture of soil + turf + perlite+ fertilizer. Then, this mixture was put into plant pots and flowers were planted. At the end of the activity, the students wrote the names they gave to their flowers on their plant pots.

Data Analysis

The data collected in the present study, were evaluated in two different ways. In the analysis of the collected data, NVivo 8 Qualitative Data Analysis Program was employed and some of the data underwent descriptive analysis and some underwent content analysis. On the first stage of the evaluation, the activities loved by the students were determined from their posters. Each activity mentioned by the students was set as a theme and in this regard, descriptive analysis was run. Descriptive analysis is a type of analysis in which the collected data are summarized and interpreted according to previously set themes and direct quotations are frequently used to illustrate participants' opinions strikingly (Yıldırım & Şimşek, 2008). The codes to be subsumed under each theme were determined based on the students' opinions. The second stage of the evaluation includes the analysis of the students' opinions about their posters. At the end of the science, art and sports school project, the students' opinions about the project and its activities were explored and a coding key was constructed and the data were analyzed through “content analysis”. In the construction of the coding key, NVivo8 qualitative data analysis program was used. Conducting the analyses by using a program improves the reliability of a study (Kuş, 2007). While constructing the coding key, first, the students' positive and negative opinions about the activities were determined. After that, common themes were created for similar responses of the students based on their positive and negative opinions. During the construction of the themes, the students' common statements were considered. In order to elicit the common themes, responses given to each question were continuously compared. The themes and codes constructed by two researchers were evaluated by the researchers and they were compared to each other and final forms of the themes and codes were given. The reliability of the data analyses was calculated with [(Agreement of opinions) / (Agreement of

opinions + Disagreement of opinions)] x 100 formula (Miles & Huberman, 1994). The average reliability between the researchers performing coding was found to be 89%.

FINDINGS

Findings related to the Activities Included in the Posters of the Students

Frequency values related to activities included in the posters of the students within the framework of the activity "Poster Competition: Our Imagination is at Work!" and related to how many posters include each activity are presented in Figure 1 from the most mentioned activity to the least mentioned one in the posters.

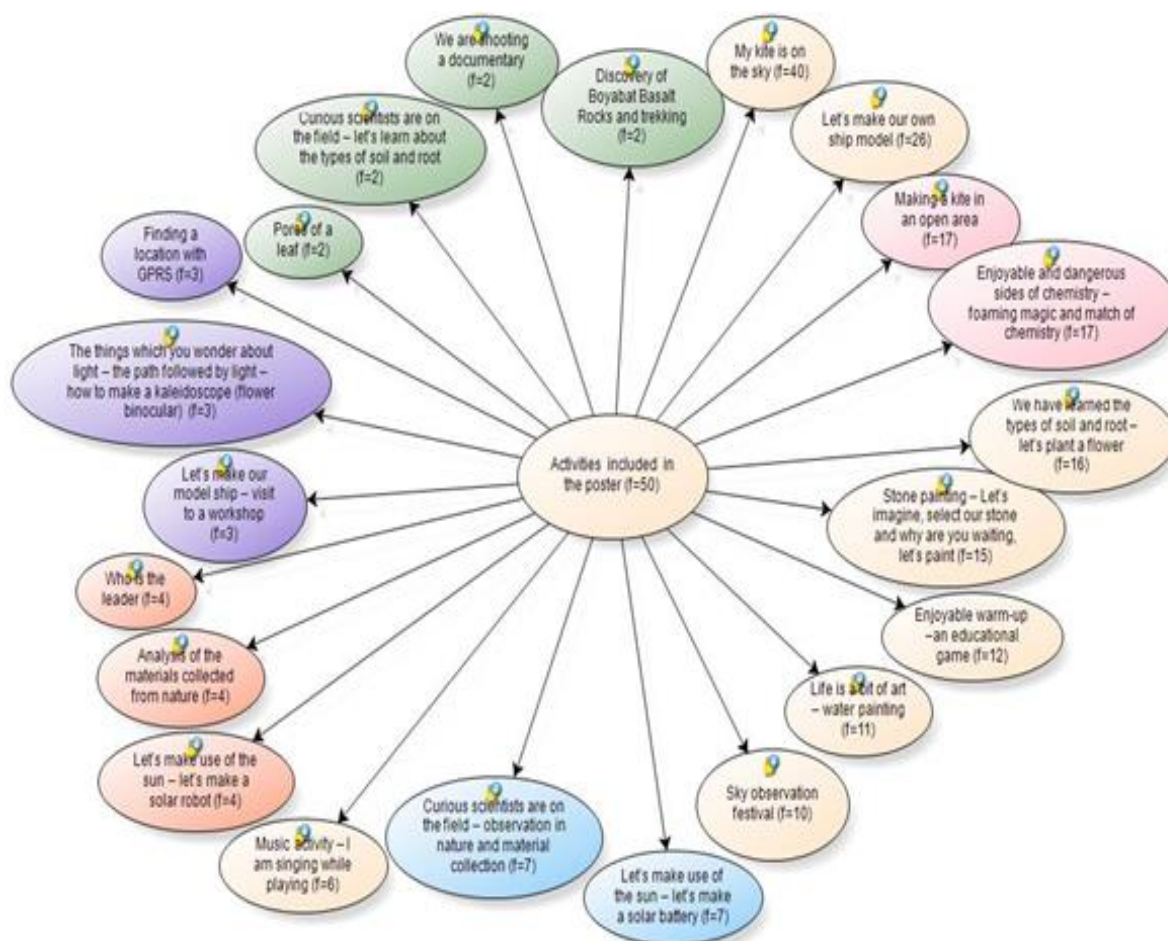

Figure 1. The most mentioned activity to the least mentioned one in the posters

As can be seen in Figure 1, the students illustrated all the activities performed in the science school at varying frequencies. The frequencies of the activities depicted in the students' posters are as follows: *My Kite is On the Sky* (f=40), *Let's Build Our Ship Model on Our Own* (f=26), *Making a Flying Balloon in the Field* (f=17), *Enjoyable and Dangerous Sides of Chemistry: Foaming Magic and The Match of Chemistry* (f=17), *We Have Learned the Types of Soils and Root: Let's Plant Flowers!* (f=16), *Stone Painting: Let's Imagine, Select our Stones and Why are you Waiting, Let's Paint!* (f=15), *Enjoyable Warm-up-Educational Game (Riziko)* (f=12), *A Little Art in Life: Marbling Art* (f=11), *Sky Observation Festival* (f=10), *Exploit the Sun: Let's Produce a Solar Battery* (f=7), *Curious Scientists are on the Field: Observation and Material Collection in Nature* (f=7), *Musical Activity: Let's Sing while Playing Instruments* (f=6), *Exploit the Sun: Let's Build a Solar Robot* (f=4), *Who is the Leader?* (f=4), *Investigation of the Materials Collected from Nature in a Laboratory Setting* (f=4), *Locating with GPRS* (f=3), *The Things You Wonder about the Subject of Light, What Type of Route is Followed by Light?*

How Kaleidoscope is Produced? (f=3), *Let's Build Our Ship Model on our Own: Workshop Trip* (f=3), *Discovery and Trekking in Boyabat Basalt Rocks* (f=2), *Curious Scientists are in the Field: Let's Learn the Types of Soil and Root* (f=2), *We are Shooting a Documentary* (f=2), *Pores of a leaf* (f=2) and *Poster Competition and Our Imagination is at Work* (f=1).

All of the students participating in the activity stated positive opinions about science, art and sports school in their explanations (f=50) and reflected these opinions in their posters. It was determined that activities most commonly depicted in the students' posters are the activities they liked, enjoyed and were impressed. In addition, high majority of the students (f=48) stated that they liked the activities conducted in the Children's university very much, some of them (f=21) stated that inclusion of artistic and sports activities made the process more enjoyable and majority of them (f=34) encountered some of the activities for the first time, they learned by doing and they wanted to share what they had learned with their peers, parents and teachers. Some of the posters prepared (Picture1: S1's poster, Picture 2: S7's Poster, Picture 3: S13's Poster ... similarity... Picture 13:S39's poster) by the students and their related explanations are given below:

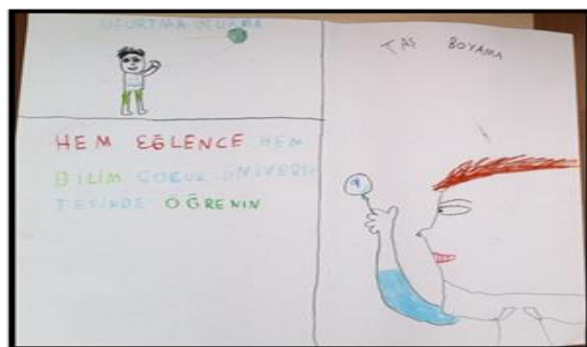

Figure 1. S1's poster

"I wanted to illustrate the activities I have done for a whole week by means of drawings. I wanted to explain a lot in my poster so that a person who does not know anything about this project can understand it. I also wrote a slogan "Both fun and science; learn in the Children's university". My current thoughts are very different from my thoughts I had when I came here first. Here, we both had fun and learned and we made many friends. We conducted many experiments in groups and we made decisions together for some activities. I am happy as I came here, I wish it were every year." S1

Figure 2. S7's poster

"I wanted to explain how much I enjoyed myself and learned in the Children's university. Thus, I painted the activities I liked the most here. I also illustrated other activities in my poster, too. I wanted to introduce the project in this way. I even wrote a slogan: Music, science, fun, all of them are in the Children's university." S7

Figure 3. S13's poster

"While drawing my picture, I thought about what I would like to explain. Then I illustrated my thoughts through drawings. I had great fun and learned many things while conducting activities. I wanted to illustrate all the activities but as it was not possible I only illustrated the ones I most clearly remember. I learned new things in the Children's university. I have never watched the sky with a telescope before it was really different and enjoyable." S13

Figure 4. S17's poster

"When I came here first, I thought that I would be really bored because I did not know anyone. However, it was not as I had expected, it was a very different experience for me. I put the activities I liked the best in the Children's university in my poster. I illustrated the experiments we had done, the model ship we had painted, solar battery and robot we had made. We liked science and sports so much. We liked Sinop University too much." S17

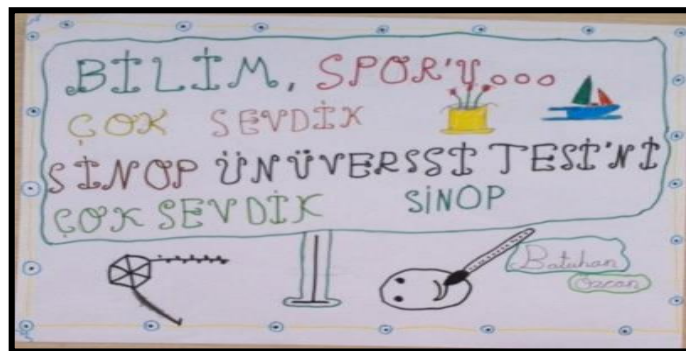

Figure 5. S6's poster

"I wanted to explain the Children's university with slogans in my poster. I wanted to illustrate the enjoyable activities we performed. Enjoy yourselves, learn and develop improve yourself. By writing more than one slogan, I tried to show the importance of the Children's university for me. I want all

children to participate in these activities. It was both entertaining and instructive environment. I also liked all the teachers, they taught me many valuable things, thanks.” S6

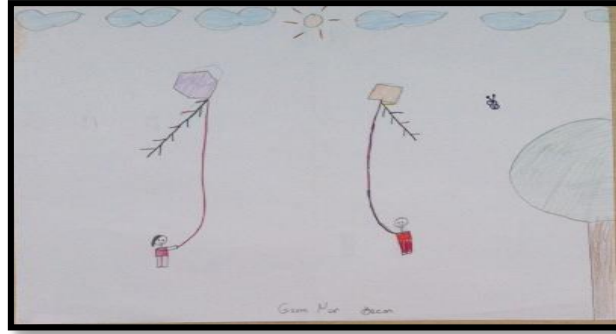

Figure 6. S32's poster

“In my poster, I illustrated my days spent in a week. We all flew kites. This was the most enjoyable activity. I had great fun and good score. I have my own kite now. We both made the kite and flew it with our instructor.” S32

Figure 7. S15's poster

“I tried to explain what we had done in my poster. I illustrated how we built a boat. I particularly liked the activity of stone painting. I also like kite activity very much but by accident, my kite got stuck in a tree and my friend helped me. I told my parents about the activities I had done here, I will tell all my friends when the school opens. I will tell them that the Children's university is full of interesting and entertaining activities.” S15

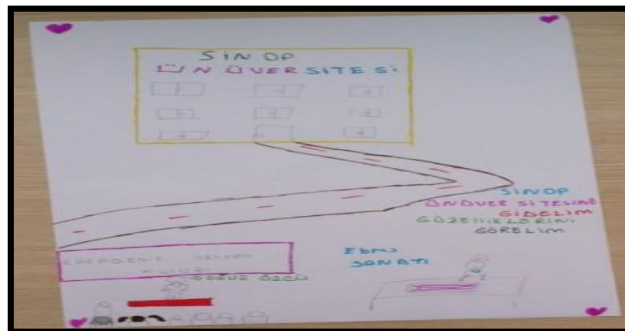

Figure 8. S18's poster

“I came to the Children's university as my parents wanted but then I felt quite happy to be here. When I came here first, I did not know what kind of place it was and what I would do; thus, I was worried. I briefly illustrated the activities we had done here. I particularly enjoyed painting a boat, planting flowers, collecting insects and flying kites. I spent my days having fun. While I was having fun, I also learned

many things. I wish we had such activities at school. I am happy to have come here. I wish I would stay for another week.” S18

Figure 9. S9's poster

“I illustrated four activities I liked in my poster. I liked the activity of “my kite is on the sky” the most. We both worked together and had great fun. I also illustrated laboratory activities, boat painting and material collection activities. I did not expect the teachers to be so warm to us, but they were really good. I think this is a wonderful school. I want to come every year.” S9

Figure 10. S23's poster

“I was thinking quite different before coming to the Children's university. I am happy to have been here and now I am sad to leave. We made a lot of activities, in a laboratory, nature and a workshop this was the most beautiful, enjoyable and instructive week of my life. Here, what I wanted to draw is a child having many questions marks before coming here and finding answers after coming. Learn through activities.” S23

Figure 11. S11's poster

“I illustrated the activity I liked the most in my poster. It was wonderful, we conducted different experiments outside the school, I liked this very much, I recommend every child to come here. I drew happy children in my poster of the Children's university. One of these children is me. I made new friends here, at the beginning; I thought differently, I even thought that I might get bored but it was very enjoyable and instructive, so I am very happy. I will tell my teachers and friends all the activities I did here.” S11

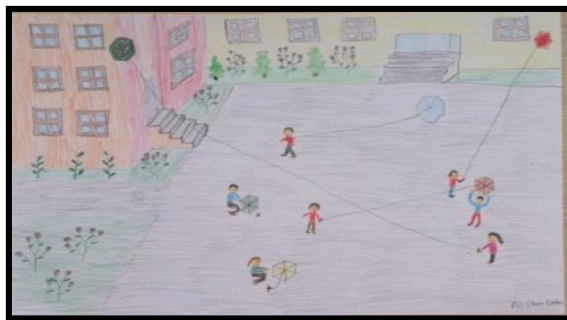

Figure 12. S39's poster

"I illustrated the activities I liked the best in my poster. Flower binocular, ship model, sky observation, my kite is on the sky, foaming magic, I liked these activities too much. I spent wonderful time in science school and had great fun. I was expecting to conduct experiments and we did in the Children's university, I liked it very much. The hearts I drew show how happy I am here, I will miss the Children's university. I hope will be able to come again." S39

DISCUSSION

As a result of the students' posters and their explanations related to their posters within the framework of the activity "The Poster Competition: Our Imagination is at Work" done on the last day of the project "Entertaining Science, Art and Sports School at Sinop Children's University" organized by Sinop University Children's University with the support of TÜBİTAK, the data of the present study were collected through semi-structured interviews and it was found that the most frequently recurring themes in the posters are as follows: Entertaining and Dangerous Sides of Chemistry: Foaming Magic and the Match of Chemistry; Stone Painting: Let's Imagine, Select our Stone and What Are You Waiting For, Let's Paint!; "Design-based Science Applications: My Kite is on the Sky" "Sky Observation Festival", Let's Build our Ship Model Ourselves: Little Masters are at Work, Enjoyable Warm-up and Game (Riziko) and A Bit Art in Life: Marbling Art. It seems that the student illustrated the activities in which they participated actively in their posters. Moreover, the students painted the activities they liked, enjoyed and were impressed by in their posters. Majority of the students stated that they liked all the activities they had conducted in the Children's university, inclusion of artistic and sports activities together with science activities motivated them more, they encountered some activities for the first time, they felt that they learned by doing and they wanted to share the information they had learned with the parents, friends and teachers. This finding is supported by the findings reported by Buluş Kırıkkaya, et al. 2010; Buluş Kırıkkaya, et al. 2011; Buluş Kırıkkaya, et al. 2011). This finding indicates that students can also learn outside the school when proper learning environments are provided. Though the students found the process motivating and instructive, it is not clear how much they learned during the process. However, as stated by Yardımcı & Bağcı Kılıç (2009), even if they are short, science camps structured in a similar manner to the one in the present study can leave long-lasting effects in students' minds.

High majority of the teachers stated that they both had fun and learned while conducting the activities in the Children's university. In literature, there is much research reporting that science camps prepare enjoyable and instructive settings for informal learning of students and students feel very happy while doing the activities (Verma, 2007; Metin & Bağcı Kılıç, 2009; Yardımcı & Bağcı Kılıç, 2009; Buluş Kırıkkaya, et al. 2010; Buluş Kırıkkaya, et al. 2011; Buluş Kırıkkaya, et al. 2011).

It was also found that the students also stated that they would like to conduct similar activities in other times. This shows that though the activities lasted for the whole day, the students did not get bored. Furthermore, the students view the incorporation of artistic and sports activities into the program as something positive. The variety of the activities makes positive contribution to students' development in different skill areas (Gerber, Cavallo & Marek, 2001; Tatar & Tekbıyık, 2012).

Some of the students stated in their explanations related to their posters that they experienced a positive process in their friendship relationships. This finding concurs with the findings reported by Smith, Steel and Gidlow (2010). Yardımcı (2009) also stated that the students constructed good friendship

relationships in the camp, though it was a short-time camp. This is important for students to enhance their cognitive, affective and psychomotor skills (Lakin, 2006; Tekbıyık, Şeyihoğlu, Sezen Vekli & Birinci Konur, 2013).

In light of these findings, it can be argued that the various and daily life-related activities conducted in the science school are motivating, interesting and positively affecting students' attitudes; thus, students completed the process with positive gains and therefore, they stated positive opinions about the process. Indeed, teaching of science subjects by means of real-life examples and students' learning the subjects by touching, observing and researching materials make the information permanent and meaningful (Tatar & Tekbıyık, 2012). In this connection, some suggestions can be made for such informal learning environments to be more comprehensive and common.

CONCLUSION

Children's university science-community projects can be used to introduce science to students, make them aware of the importance of researching, questioning and wondering and raise their awareness of nature and encourage them to learn by means of science, art and sports activities. When the fact that the process helps students to acquire some cognitive, affective and psychomotor skills is considered, activity programs in Children's universities should be offered to students from every age group so that they can become more common. Activities conducted within the framework of Children's universities require easily available materials and are connected to daily life; hence, they can be used at schools.

REFERENCES

- Bogdan, R. C. & Biklen, S. K. (2007). *Qualitative research for education, an introduction to theories and methods (5th Edition)*. USA: Pearson Education Inc.
- Buluş Kırıkkaya, E., Bali, G., Bozkurt, E., İşeri, Ş. & Vurkaya, G., (2010). Entertaining science summer school activities for primary pupils. *XIV. International Organization for Science and Technology Education (IOESTE) Symposium*, 13-18 June, Bled, Slovenia.
- Buluş Kırıkkaya E., Bozkurt, E. & İmalı, B., (2011). An example of a learning environment: TÜBİTAK supported science summer school for primary pupils. *International Congress On Curriculum and Instruction*, 5-8 October, Eskişehir.
- Buluş Kırıkkaya, E., Bozkurt, E., İşeri, Ş., Vurkaya, G. & Bali, G. (2011). TÜBİTAK supported science summer school for primary school students: happiness of learning by exploring and enjoying. *3rd World Conference on Educational Sciences (WCES)*, 3-7 February, Istanbul, Turkey.
- Buluş Kırıkkaya, E., Bozkurt, E. & İşeri, Ş., (2011). Effect of TÜBİTAK supported primary school students science summer school on students image of scientist. *Mediterranean Journal of Educational Research*, 9, 61-75.
- Cavaş, B. (2011). Outdoor education in natural life park: an experience from Turkey. *Science Education International*, 22(2), 152-160.
- Cavaş, B., Cavaş, P., Muşlu Kaygısız, G. & Kesercioğlu, T. (2013). Outdoor education in Izmir natural life park. *IOSTE Eurasian Regional Symposium & Brojerage event Horizon 2020*, 30 October-1 November, Antalya, Turkey.
- Cho, H., Kim, J. & Choi, D. H. (2003), Early childhood teachers' attitudes towards science teaching: a scale validation study. *Educational Research Quarterly*, 27(2), 33-42.
- Çalışkan, İ. (2013). A study about preservice science teachers' educational psychology approaches and planning processes. *Hacettepe University Journal of Education*, Özel sayı (1), 68-83.
- Çepni, S. & Çil, E. (2009). *Fen ve teknoloji programı ilköğretim birinci ve ikinci kademe öğretmen el kitabı (Science and technology program for first and second grade elementary school teacher's manuals)*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Davey, L. (1991). The application of case study evaluations. *Practical Assessment Research & Evaluation*, 2(9). Retrieved from. <http://Pareonline.net/getvn.asp?v=2&n=9> on 8.5.2014.
- Dooley, L. M. (2002). Case study research and theory building. *Advances in Developing Human Resources*, 4(3), 335-354.
- Emmons, K. M., (1997). Perceptions of the environment while exploring the outdoors: A case study in Belize. *Environmental Education Research* 3(3), 327-344.
- EUCU (European Children's Universities Network) (2013) Retrieved from at: <http://eucu.net/charter> on 8.11.2013.

- Fontana, A., & Frey, J. H. (2005). The interview: From neutral stance to political involvement. In N. K. Denzin & Y. S. Lincoln (Eds.). *The Sage handbook of qualitative research* (2nd ed., pp. 695–727). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Melber, L. M. & Abraham, L. M., (1999). Beyond the classroom: Linking with informal education. *Science Activities*, 36(1), 3-4.
- Gerber, B.L., Cavallo, A.M.L. & Marek, E.A. (2001). Relationships among informal learning environments, teaching procedures and scientific reasoning ability. *International Journal of Science Education*, 23(5), 535- 549.
- Glesne, C. (2013). *Becoming Qualitative Researchers: An Introduction* "Nitel araştırmaya giriş (A. Ersoy, trans.)" Ankara: Anı Publishing.
- Gorard, S. (2013). Childrens university. Education Endowment Foundation. Retrived from http://educationendowmentfoundation.org.uk/uploads/pdf/Cabinet_Office_Childrens_University.pdf on 5.01.2012.
- Kuş, E. (2007). *NVivo 8 ile nitel araştırma projeleri. "Qualitative research projects with NVivo 8"*. Ankara: Anı Publishing.
- Lakin, L. (2006). Science beyond the classroom. *Journal of Biological Education*, 40(2), 88-90.
- Leblebicioğlu, G., Metin, D., Yardımcı, E. & Berkyürek, İ. (2011). Teaching the nature of science in the nature: a summer science camp. *Elementary Education Online*, 10(3), 1037-1055.
- Marshall, C. & Rossman, G. B. (2006). *Designing qualitative research* (4th Edition). USA: Sage Publications.
- Merriam, S. (2009). *Qualitative research: A guide to design and implementation*. San Francisco, CA: Jossey-Bass.
- Metin, D. & Bağcıkılıç, G. (2009). The effect of the science camp program on children's views of the tentative nature of science. *Science Education Research Association Conference*, İstanbul, Turkey.
- Metin, D. & Leblebicioğlu, G. (2011). How did a science camp affect children's conceptions of science? *Asia-Pacific Forum on Science Learning and Teaching*, 12(1), 1-29.
- Metin, D. & Leblebicioğlu, G. (2012). The effect of the science camp program on children's views of the tentative nature of science. *Journal of Studies in Education*, 2(1), 164-183.
- Miles, M. B. & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis*. London: Sage Publication.
- Noel-Storr, J., (2004). The role of immersive informal science programs. Retrived from <http://arxiv.org/ftp/physics/papers/0403/0403144.pdf> on 21. 10. 2013.
- Smith, E.F., Steel, G. & Gidlow, B. (2010). The temporary community: student experiences of school based outdoor education programmes. *Journal of Experiential Education*, 33(2), 136-150.
- Sönmez, V. & Alacapınar, F.G. (2011). *Örneklendirilmiş bilimsel araştırma yöntemleri. "Exemplified Research Methods"* Ankara: Anı Publishing.
- Stocklmayer, S. & Gilbert, J., (2003). *Informal chemical education in international handbook of science education*. Part one. Netherlands: By Kluwer Academic Publishers.
- Tatar, N. & Bağrıyanık, K.E. (2012). Opinions of science and technology teachers about outdoor education. *Elementary Online*, 11(4), 883-896.
- Tekbıyık, A., Őeyihođlu, A. & Sezen Vekli, G. & Birinci Konur, K. (2013). Influence of a science camp based on active learning on students. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 6(1), 1383-1406.
- Türkmen, H. (2010). (sınıf-dışı) fen bilgisi eğitimine tarihsel bakış ve eğitimimize entegrasyonu. "Historical perspective of informal science education and training to our integration." *Çukurova University Journal of Educational Faculty*, 3(39), 46-59.
- Yaman, S. & Karamustafaoğlu, S. (2005). Öğretmen adaylarının kimya dersine yönelik tutumları ve mantıksal düşünme becerileri üzerine bir araştırma, "A survey of chemistry lesson attitudes and logical thinking skills to teachers candidates". *XIV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi*, 2, 467-472, Denizli.
- Yardımcı, E. & Bağcı Kılıç, G., (2009). Effect of nature-based education on a camp on children's attitudes toward environment and their ideas about human-nature interaction. *Science Education Research Association 2009 Conference*, İstanbul, Turkey.
- Yardımcı, E., (2009). *Yaz bilim kampında yapılan etkinlik temelli doğa eğitiminin ilköğretim 4 ve 5.sınıftaki çocukların doğa algılarına etkisi. "The effect of activity nature education at a summer science camp on 4th and 5th graders conceptions of the nature* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Abant İzzet Baysal University, Institute of Social Science, Bolu, Turkey.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H., (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (7. Press). Qualitative Research Methods in Social Science. Ankara: Seçkin Publishing.
- Yin R. K. (2009). *Case study research: Design and methods* (4th ed.). California: SAGE Pub. Thousand Oaks.
- Verma, H. C. (2007). Children's science training camp., Retrived from <http://www.iitk.ac.in/infocell/iitk/cstprogramme.pdf> on 24.05.2014.
- Wilson, J. D, Cordry, S. & Umlin, C. (2004), Science fairs: promoting positive attitudes towards science from students participation. *Student Journal*, 38 (1).